

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE
Fakulta bezpečnostně právní
Katedra kriminální policie

**Evropský model kriminálního zpravodajství a jeho
uplatňování ve vybraných zemích**

Diplomová práce

European Criminal Intelligence Model and its Application in Selected Countries
Diploma thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
Ing. Bc. Luděk MICHÁLEK Ph.D.

AUTOR PRÁCE
Bc. Matěj JAKUBČO

PRAHA
2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Lysé nad Labem, dne 25. srpna 2022

Bc. Matěj JAKUBČO

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval Ing. Bc. Luďkovi Michálkovi, Ph.D., za pomoc, trpělivost, vstřícnost a odborné vedení mé práce.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá kriminálním zpravodajstvím jako pojmem a jeho uplatněním v policejní praxi, uvádí různé definice a pohledy na kriminální zpravodajství. Nabízí přehled modelů policejní práce, ze kterých vzešel intelligence-led policing, který je základem kriminálního zpravodajství. Dále je kriminální zpravodajství uvedeno z pohledu Evropské unie a České republiky. Jsou prezentovány pohledy českých autorů na něj. Závěrem jsou vyhodnoceny dotazníky zjišťující přístup k problematice kriminálního zpravodajství a Evropského modelu kriminálního zpravodajství v několika zemích Evropské unie.

KLÍČOVÁ SLOVA

kriminální zpravodajství * zpravodajství * terorismus * organizovaný zločin * Evropská unie * intelligence-led policing * Evropský model kriminálního zpravodajství

ANNOTATION

The diploma thesis deals with criminal intelligence as a concept and its application in police practice, it presents various definitions and perspectives on criminal intelligence. It offers an overview of the models of police work that gave rise to the intelligence-led policing, which is the basis of criminal intelligence. Furthermore, criminal intelligence is presented from the point of view of the European Union and the Czech Republic. Czech authors' views on it are presented. In conclusion, the questionnaires determining the approach to the issue of criminal intelligence and the European criminal intelligence model in several countries of the European Union are evaluated.

KEYWORDS

criminal intelligence * intelligence * terrorism * organised crime * European Union * intelligence-led policing * European criminal intelligence model

ANOTACE.....	2
Seznam zkratek	5
Úvod	6
1 Modely policejní práce a intelligence-led policing	8
1.1 Tradiční model	8
1.2 Community policing.....	10
1.3 Problem oriented policing.....	17
1.3.1 SARA analýza.....	21
1.4 Compstat.....	22
1.5 Intelligence-led policing.....	22
2 Kriminální zpravodajství	29
2.1 Kriminální zpravodajství z pohledu ČR.....	30
2.2 Zpravodajský cyklus.....	32
2.3 NIM – Národní zpravodajský model.....	33
2.3.1 Úrovně NIM.....	34
2.3.2 Základní komponenty NIM	35
2.4 ECIM – Evropský model kriminálního zpravodajství	37
2.4.1 Další vývoj.....	40
2.5 Kriminální zpravodajství v ČR	43
2.5.1 Operativně pátrací činnost a prostředky	45
2.5.2 Podpůrné operativně pátrací prostředky.....	47
2.5.3 Další instituty zákona o Policii ČR	48
2.5.4 Zvláštní způsoby získávání informací.....	50
2.5.5 Instituce kriminálního zpravodajství v ČR.....	52
2.6 Kriminální zpravodajství v SR.....	59
3 Kriminální zpravodajství a ECIM ve vybraných zemích EU (praktická část).....	60
3.1 Stanovení hypotézy.....	60
3.2 Metodologie výzkumu	60
3.3 Vyhodnocení dotazníku.....	61
3.3.1 Otázka č. 1.....	61
3.3.2 Otázka č. 2.....	61
3.3.3 Otázka č. 3.....	62
3.3.4 Otázka č. 4.....	62
3.3.5 Otázka č. 5.....	63
3.3.6 Otázka č. 6.....	68
3.3.7 Otázka č. 7.....	69

3.3.8	Otázka č. 8.....	70
3.3.9	Otázka č. 9.....	71
3.3.10	Otázka č. 10.....	72
3.3.11	Otázka č. 11.....	73
3.3.12	Otázka č. 12.....	74
3.3.13	Otázka č. 13.....	75
3.3.14	Shrnutí	76
	ZÁVĚR	77
	Použitá literatura	80
	Monografie	80
	Časopisecké články.....	82
	Konferenční příspěvky.....	83
	Zákonná úprava	83
	Elektronické zdroje	84
	Seznam příloh	90
	Příloha č. 1 – Formulář dotazníku.....	90
	Příloha č. 2 – Vyplněný dotazník ČR	90
	Příloha č. 1 – Formulář dotazníku.....	91
	Příloha č. 2 – Vyplněný dotazník ČR	94

Seznam zkratek

BIS	Bezpečnostní informační služba
COSI	Standing Committee on Operational Cooperation on Internal Security
ČR	Stálý výbor pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti
ECIM	Česká republika
ECIM	European Criminal Intelligence Model
	Evropský model kriminálního zpravodajství
EMPACT	European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats
	Evropská multidisciplinární platforma proti kriminálním hrozbám
EU	Evropská unie
GIBS	Generální inspekce bezpečnostních sborů
ILP	Intelligence-led policing
NCOZ	Národní centrála proti organizovanému zločinu
NIM	National Intelligence Model
	Národní zpravodajský model
NPC	Národní protidrogová centrála
OCTA	Organized Crime Threat Assessment
	Vyhodnocení hrozob pocházejících od organizovaného zločinu
OSINT	Open source intelligence – zpravodajství z otevřených zdrojů
PČR	Policie České republiky
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování
ÚZSI	Úřad pro zahraniční styky a informace
VZ	Vojenské zpravodajství

Úvod

Bezpečnost jednotlivých zemí se logicky již řadu let řadí do priorit většiny zemí světa. V posledních desetiletích však vidíme, že se vlivem globalizace a stále se prohlubující propojenosti světa komplikuje i bezpečnostní situace, vyvstávají nové druhy kriminality a svět propojený a globalizovaný se rovná propojené a globalizované kriminalitě. Všem těmto výzvám tak musí státy čelit a musí být připraveny reagovat na stále nové a nové pokusy zločinců, jak využívat všech slabin a mezer k páchaní trestné činnosti. K tomu, aby se rozdíl mezi zločinem, který má vždy napřed před policií, zmenšoval, přispívá právě kriminální zpravodajství.

Kriminální zpravodajství je v mnoha zemích světa uchopeno a prováděno, aby přispělo k potírání kriminality, tradičně země anglosaské, které jsou kolébkou policie nabízejí ucelené modely a východiska, ze kterých je jejich zpravodajská činnost proti trestné činnosti vedena a řízena. Naopak jiné země stále tápají a nemají zavedeno, jak k pojmu kriminálního zpravodajství přistupovat a jak ho naplňovat. I proto jednou ze snah Evropské unie bylo zavést jednotný rámec kriminálního zpravodajství, Evropský model kriminálního zpravodajství, nicméně tato iniciativa nenašla potřebnou podporu mezi členskými státy a navrhované schéma tak upadlo do zapomnění, ze kterého se ho snaží vymanit cyklus politik EU, který volně navazuje na teze Evropského modelu a snaží se je i rozšiřovat, a můžeme říci, že úspěšně.

Tato práce si klade za cíl přiblížit pojem kriminální zpravodajství a vývoj policejních činností, který nás dovedl k tomuto modelu. Práce představí postupně kroky od tradičního modelu výkonu policejní práce až k intelligence-led policingu, který pokládá základní východiska kriminálního zpravodajství. Dále práce představí český pohled na kriminální zpravodajství, a to v rovině akademické, která je v České republice dominantní, a poté v obsahovém vymezení těch institutů českého práva, které naplňují činnosti kriminálního zpravodajství, ač tak nepojmenované. Mimo Evropského modelu kriminálního zpravodajství je v práci rozebrán také Národní zpravodajský model, který představuje první koncepční uchopení kriminálního zpravodajství a jeho převedení do praxe. Není bez zajímavosti, že právě Národní model kriminálního zpravodajství je předlohou

Evropského modelu. V poslední části práce nabízí rozbor a vyhodnocení dotazníkového šetření konaného v rámci struktur Agentury Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva.

Práce čerpá především z anglicky psaných zdrojů, které nabízejí širší pohled na danou problematiku. Můžeme uvést především Jerryho Ratcliffa, který se problematikou intelligence-led policingu a kriminálního zpravodajství zabývá v několika jeho obsáhlých monografiích. V oblasti intelligence-led policingu stojí za vyzdvihnutí kniha *Examining Intelligence-Led Policing* od Adriana Jamese, který nabízí především kritický, ale realistický pohled na problémy provázející zavádění modelů kriminálního zpravodajství a stavbu policejních činností založených na intelligence-led policingu. Na evropském poli je nutné zmínit Artura Gruszczaka, který se dlouhodobě věnuje problematice zpravodajských služeb a činností pohledem Evropské unie, popisuje ve svých článcích vývoj a formy této spolupráce, proto se i několikrát věnoval kriminálnímu zpravodajství v EU. V České republice nenajdeme mnoho publikací na toto téma, což se dá odůvodnit celkovým přístupem ČR k problematice, ale i tak především kolektiv Katedry kriminální policie Fakulty bezpečnostně právní Policejní akademie ČR v Praze se snaží uchopit kriminální zpravodajství a přinést tento pojem do české bezpečnostní kotlyny, do které toho zatím z kriminálního zpravodajství tolík nespadlo. Především L. Michálek a L. Pokorný na téma kriminálního zpravodajství pravidelně publikují a vznikla pod jejich vedením již první monografie zabývající se kriminálním zpravodajstvím v České republice. Dále bylo vycházeno z koncepčních materiálů daných institucí, právní úpravy a odborných studií.

Při zpracování této práce byla použita obsahová analýza, metody formální logiky, metoda komparace literárních zdrojů a metoda popisovací. Praktická část komparuje výsledky z výzkumu provedeného metodou dotazníkového šetření.

1 Modely policejní práce a intelligence-led policing

Intelligence-led policing můžeme považovat za model, ze kterého samotné kriminální zpravodajství vychází, ale samotnému intelligence-led policingu předcházelo mnoho jiných modelů policejní práce. Můžeme hovořit o tradiční či standardním modelu, komunitně orientovaném modelu, modelu zaměřeném na řešení problému či modelu zaměřeném především na statistiky o zločinech. Tento výčet není uzavřený, ale obsahuje ty modely, které jsou nejznámější a nejužívanější, existují však i další teorie, které se i s těmito modely prolínají (např. teorie rozbítých oken), případně vznikají nové modely, reagující na nové metody zločinu¹. Zároveň při poznávání modelů docházíme k závěru, že se nejedná o uzavřené teorie, ale každý další model obsahuje metody modelů předcházejících.

1.1 Tradiční model

Nejstarší, ale zároveň základní model výkonu policejní práce je ten tradiční (*traditional policing*²) - nebo též označovaný standardní³, kdy se policie věnuje převážně zajišťování veřejného pořádku a kontrole kriminality, ale již zde není přesah do otázek týkajících se prevence či daty řízené policejní práce. Prevence není pro tento model nijak příznačná, i když představuje vysoký podíl při zajišťování bezpečnosti. Pro tradiční model je typický především reakční přístup, kdy se reaguje až na vykonaný trestný čin či oznámení o něm. Tento model se vyznačuje také nahodilým hlídkováním, a to z jednoho prostého důvodu – být viděn, nejsou zde využita data, která by umožnila lépe plánovat trasy hlídkování. Především ale tento model charakterizuje univerzálnost, kdy všeobecné přístupy k policejní práci mohou být použity v podstatě kdekoli a kdykoli, bez ohledu na

¹ Srov. WALKER, Darin, Deon BROCK a T. Ramon STUART. Faceless-Oriented Policing: Traditional Policing Theories are Not Adequate in a Cyber World. *The Police Journal: Theory, Practice and Principles* [online]. 2006, 79(2), 169-176 [cit. 2022-08-15]. ISSN 0032-258X. Dostupné z: doi:10.1350/pojo.2006.79.2.169

² OSCE *Guidebook Intelligence-Led Policing* [online]. Vídeň: Organization for Security and Co-operation in Europe, 2017 [cit. 2022-08-15]. ISBN 978-3-903128-04-0. Dostupné z: <https://www.osce.org/chairmanship/327476>

³ WEISBURD, David a John E. ECK. *What Can Police Do to Reduce Crime, Disorder, and Fear?* The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science [online]. 2004, 593(1), 42-65 [cit. 2022-08-15]. ISSN 0002-7162. Dostupné z: doi:10.1177/0002716203262548

okolnosti zločinu. Především zde můžeme hovořit o zvětšování policejního sboru, náhodném hlídkování či zkracování dojezdového času u tísňových hovorů.

L. Thomas Winfree⁴ a kolektiv ve své studii přímo vyjmenovali oblasti činností, které můžeme zařadit do tradičního modelu, jsou jimi:

- hlídková činnost v autech,
- rychlá reakce na požadavky/tísňová volání,
- vyšetřování trestné činnosti,
- pomoc osobám v nouzi,
- zatýkání tam, kde to je možné,
- kontrola budov a areálů,
- a dozor nad dopravou.

Výše jmenované policejní činnosti i dnes představují základní kameny policejní práce, bez kterých se dodnes policie neobejde a tvoří základy pro budování dalších modelů. Proto veškeré další modely představují určitou nadstavbu tradičního modelu, které by měly policejní sbory implementovat, jelikož vnáší do policejní práce více efektivity, čímž nejenže šetří zdroje policie, ale hlavně přináší zvýšení bezpečnosti. Nicméně postupem času se tradiční model sám o sobě začal vyčerpávat. Tento model také začal být některými autory označován negativně jako „fire-brigade policing“⁵, kdy se naráží právě na to, že tento model používá hlavně represivní činnosti, a policie tak působí pouze jako silová složka, a nikoli jako služba veřejnosti. Policie by se však měla co nejvíce snažit, aby byla primárně služba veřejnosti a jako taková prováděla činnost, u které dochází k většímu propojení mezi policií jako celku, jednotlivými policisty a komunitou či veřejností.

⁴ WINFREE, L. Thomas, Gregory M. BARTKU a George SEIBEL. *Support for community policing versus traditional policing among nonmetropolitan police officers: a survey of four New Mexico police departments*. American Journal of Police. 1996, 15(2), 23-50. ISSN 0735-8547. Dostupné z: doi:10.1108/07358549610148036

⁵ REINER, Robert. *In praise of fire brigade policing: Contra common sense conceptions of the police role*. The Howard League for Penal Reform, 2012. ISBN 978-1-905994-38-0.

Zároveň ruku v ruce s tradičním modelem je nutné zmínit i profesionalizaci policie či profesionální model policejní práce, který začal nastupovat začátkem 20. století. Tradiční model můžeme v tomto případě považovat za způsob, jakým by vykonávala svoji práci policie, která prošla profesionalizací. Profesionalizace policejní práce vedla ke stanovení přesných úkolů policie, které plnili policisté z povolání a byli vedeni odpovědným vedením. Zároveň došlo k vytvoření specializací v policejním sboru, více se začalo soustředit na výcvik jednotlivých policistů a zároveň se začalo se zaváděním nových technologií. Toto všechno vedlo k určité apolitizaci policejních sborů a také mělo vést k zabránění korupce příslušníků policejních sborů. Dalším úspěchem tohoto modelu bylo posílení především principu zákonnéosti v souvislosti s výkonem policejních činností a také byl posílen respekt k základním lidským právům z pohledu policie. Ovšem oba tyto modely posilovaly budování propasti mezi policisty a veřejností, kdy docházelo až k úplné izolaci policie od veřejnosti a jejích potřeb. Policie a veřejnost totiž spolu nekomunikovaly, jelikož se ani nesnažily najít společný jazyk, protože tradiční model tyto dva subjekty staví do antagonické pozice. Nicméně právě zvyšující se izolace policejních sborů od veřejnosti zapříčinil reakci ve formě vzniku nového modelu – community policingu.

1.2 Community policing

Vznik samotného modelu lze přisuzovat mnohým, ale samotný jeho prazáklad můžeme nalézt již v principech policejní práce, které položil Sir Robert Peel⁶, jehož můžeme považovat za otce zakladatele moderní policie. Peel vymezil základní principy tohoto nového policejního modelu, kdy v každém z nich se promítá nutnost práce s veřejností, ale nejdůležitější je především princip číslo 7:

„Je nanejvýš důležité udržovat styk s veřejností, protože se vychází z historického předpokladu, že policie je veřejnost a veřejnost je policie, nicméně policie je jediná část veřejnosti, která je placená za to, aby dávala pozor na to, že povinnosti, které

⁶ Tyto principy vyjadřují především ducha policejní práce dle Sira Roberta Peela, nicméně on sám je doslova neformuloval. V duchu pravidel Sira Roberta Pella je formuloval Charles Reith v knize *A Short History of the British Police*. Viz *Peelian principles*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2022 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Peelian_principles

jsou uložena každému občanu jsou v rámci udržení existence a blaha komunity jsou dodržována. *To maintain at all times a relationship with the public that gives reality to the historic tradition that the police are the public and that the public are the police, the police being only members of the public who are paid to give full-time attention to duties which are incumbent on every citizen in the interests of community welfare and existence.*⁷“ Tento princip především doslově vyjadřuje, že policie je součástí veřejnosti, jelikož i policisté jsou občané, kteří se plně věnují úkolům v zájmu veřejnosti a komunity. Jak bylo zmíněno výše, community policing vznikl především z nutnosti, kterou vyvolala propast mezi veřejností a policií. Veřejnost přestala policii důvěrovat, viděla policii nedůvěřivě jako ostatní vládní úřady, protože v policejní práci chyběl jakýkoliv osobní přístup. Policie tak občany viděla jen pouze jako číslo či položku. Tato nedůvěra nejen že nepřispívala k veřejnému pořádku, ale samotná policie jí trpěla, jelikož získávat informace ze zájmového prostředí bylo téměř nemožné. Proto účelem community policingu bylo především obnovit tuto důvěru a spokojenosť s činnostmi policie

Community policing, community oriented policing, česky můžeme označit jako komunitní přístup k policejní práci či policejní práce orientovaná na službu veřejnosti, též nenabízí mnoho definic, jelikož samotný přístup k němu je různý. Někdo ho může považovat pouze za soubor různých úkonů a nástrojů, které mají usnadnit práci policie. Někdo za ním však vidí celou filozofii. I přes chybějící jednotnou definici jsou zde však společné znaky, které definují a na kterých je vystavěna především filozofie celého přístupu community policingu⁸. Jedním z hlavních takových znaků je především komunikace mezi veřejností/komunitou a policií a možnost veřejnosti podílet se na formulování úkolů a priorit policie. Policie je tak transparentní a aktivně informuje širokou veřejnost o svých činnostech či o aktuálních problémech v dané komunitě. Veřejnost toto reflektuje především svými podněty, které policii dává a chce tím dosáhnout toho, aby se policie těmto podnětům věnovala. Partnerství⁹ mezi policií a komunitou má sloužit

⁷ *Peelian principles*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2022 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Peelian_principles

⁸ REISIG, Michael Dean a Robert J. KANE. *The Oxford handbook of police and policing*. New York: Oxford University Press, [2014]. ISBN 978-0199843886

⁹ *Community Policing Defined* [online]. U.S. Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services [cit. 2022-08-15]. ISBN 978-1-935676-06-5. Dostupné z: <https://cops.usdoj.gov/RIC/Publications/cops-p157-pub.pdf>

k řešení problémů dané komunity a posílení důvěry v policii. Tato partnerství nemusí být ale pouze s komunitou a jedinci v nich, může být také mezi policií a neziskovými organizacemi zde působícími či i s místními podniky/podnikateli, kteří také mají zájem na bezpečnosti komunity. Dále také nesmí být opomenuta místní média, která medializují případy kriminality a touto svou činností ve velké míře utvářejí pohled na policii. Spolupráce policie a dalších státních či veřejných orgánů by tak měla být v případě práce s komunitou samozřejmostí. Dalším důležitým znakem je pak přiblížení policie veřejnosti, kdy by ideálně veřejnost měla mít co nejjednodušší přístup k policii. Toto lze docílit zejména odstraněním překážek, ať už byrokratických, tak často i fyzických. Hlavní formou, jakou lze dosáhnout přiblížení, je zřízení policistů odpovědných za danou oblast či komunitu, kdy hlavním úkolem je získat důvěru komunity a zároveň místní znalost, která poté může policii pomoci. Komunita tím tak získá svého policistu, na kterého se může obracet. Zároveň je nutná podpora těchto okrskářů ze strany vedení policie, a to hlavně posílením jejich autonomie, aby měli možnost samostatně v komunitě pracovat a činit samostatná rozhodnutí. Tímto má daný policista dosáhnout především proaktivního řešení problémů v komunitě, aby předešel jejich eskalaci a tím nedošlo k návratu pouze k reaktivnímu přístupu ze strany policie.

Policie v rámci community policingu má mít co nejširší záběr činností, které jsou v její působnosti. Klíčovou činností je především preventivní práce s komunitou pro předcházení problémů, případně také včasná intervence do vznikajícího problému, který může policista okrskář v tomto místě pomoci vyřešit. Důležitá je ale i práce s oběťmi trestných činů a také zaměření se na další snadno zranitelné členy komunity, jako jsou mladiství, senioři, ale i lidé bez domova. Mezi preventivní činnosti tak můžeme řadit např. protidrogové programy či dopravní výchovu.

Jak již bylo výše zmíněno, jednotná definice community policingu není ustanovena, ale její nástin nabízí přímo na community policing zaměřený útvar amerického ministerstva spravedlnosti „*Community policing is a philosophy that promotes organizational strategies that support the systematic use of partnerships and problem-solving techniques to proactively address the immediate conditions*

that give rise to public safety issues such as crime, social disorder, and fear of crime¹⁰.“ (Komunitní přístup k policejní práci je filozofie, která prosazuje organizační strategie, které podporují systematické užití technik spolupráce a řešení problémů k tomu, aby proaktivně řešila bezprostřední podmínky, které vedou ke zhoršení bezpečnosti situace veřejnosti jako je zločin, sociální nepokoje nebo strach ze zločinu. Pozn.: překlad autora)

Tato definice samotná označuje community policing za filozofii založenou na využívání partnerství a řešení problémů, k proaktivnímu řešení situací, které vedou k ohrožení veřejného pořádku.

Policejní sbory musí tyto základní myšlenky převést do svých strategií, kde je třeba dojít především k jasnému přihlášení k této filozofii a nastínění hlavních priorit, a to celkovou změnou svých postupů. Především tak, aby byly procesy prováděny na základě tradičního modelu zefektivněny, kdy je klíčové, aby se mohla policie věnovat více komunitě. Je tak konkrétně myšleno např. zavedení více pěších hlídek či zřízení místních stanic. Dále se policie musí zaměřit na prevenci v komunitě, kdy prevence musí být každodenní a hlavní náplní práce každého policisty, ne je k tomu určených policistů.

Dále je třeba, aby došlo i k organizačním změnám v rámci policie, především musí vedení policie přijmout filozofii community policingu a dále ji ve sboru prosazovat a zavádět i s tím související změny. Vedení je tedy základním stavebním kamenem pro přijetí filozofie podřízenými policisty, musí také podporovat rovné vztahy na pracovišti, aktivně vynucovat přísné dodržování pracovních předpisů a iniciovat spolupráci s odbory či skupinami, které zastupují policisty a které musí také přijmout vizi community policingu. Je třeba, aby sbor plánoval své zdroje a prostředky k naplnění vlastních strategických závazků v zavádění community policingu. V neposlední řadě je také nutné, aby vnitřní předpisy sboru upravující práci policistů v community policingu byly k tomuto účelu uzpůsobeny. Ze strany vedení sboru by mělo dojít především k větší podpoře policistů v jejich práci a využívání jejich schopností či kreativity, zaměření se na

¹⁰ Community Policing Defined [online]. U.S. Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services [cit. 2022-08-15]. ISBN 978-1-935676-06-5. Dostupné z: <https://cops.usdoj.gov/RIC/Publications/cops-p157-pub.pdf>

jejich rozvoj a na jejich další vzdělávání. Mělo by se ustoupit od přemrštěné kontroly policistů. Proto musí být upraveny i procesy náboru a základního výcviku.

Již zmiňovaný L. T. Winfree¹¹ ve své studii vypočítává i hlavní prvky community policingu, kterými jsou:

- práce s komunitou k řešení místních problémů,
- zaměření se na problémy menšin v komunitě a jejich pochopení,
- šíření prevence,
- informování o práci policie,
- seznamování s mládeží v komunitě,
- řešení problémů komunity.

Ve zkratce Ve zkratce tak community oriented policing představuje zásadní odklon od tradičního modelu výkonu práce, kdy zařazuje veřejnost a spolupráci s ní jako klíčový princip celé policejní práce. Community oriented policing v podmírkách ČR

Základy community policingu v České republice můžeme hledat ještě v prvorepublikovém Československu a jeho četnictvu, kdy bylo dbáno především na sepětí četníka a území, které mu bylo přiděleno. Četník měl za úkol především budovat vztah s obyvatelstvem na daném území a tím posilovat svojí místní znalost, která poté mohla pomoci četnictvu při vyšetřování trestné činnosti.¹²

Z dnešního pohledu, a s velkým nadhledem, můžeme community policing spatřovat i v činnosti Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti či Pohraniční stráže, kdy komunistický režim takto zapojoval občany do činností svého represivního aparátu. Jednalo se o činnost zákonem upravenou, a členové těchto pomocných stráží byli považováni při výkonu služby za úřední osobu, nehledě na to, že členové museli být správně ideologicky a charakterově nakloněni ke komunistickému režimu. Nicméně pokud bychom s velkou snahou odhlédli

¹¹ WINFREE, L. Thomas, Gregory M. BARTKU a George SEIBEL. *Support for community policing versus traditional policing among nonmetropolitan police officers: a survey of four New Mexico police departments*. American Journal of Police. 1996, 15(2), 23-50. ISSN 0735-8547.

¹² MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva*. Přeložil Lubomír UHLÍŘ. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-0-9.

od ideologie, tak toto můžeme považovat za silné zapojení veřejnosti do činnosti policie.

Po roce 1989 jako jeden z hlavních příkladů community policingu lze spatřovat v nové možnosti samospráv založit obecní policii, což umožnil jednak vznik samosprávných obcí jako takových, a také nově přijatý zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii. Obec dle zákona o obcích č. 367/1990 Sb., v samostatné působnosti řeší záležitosti veřejného pořádku a zřizuje obecní policii. Dle nového zákona o obcích (128/2000 Sb.) nadále obci přísluší řešení místních záležitostí veřejného pořádku a ochrana veřejného pořádku¹³. K těmto úkolům může obec zřídit obecní policii dle zvláštního zákona¹⁴, starosta obce může po Policii ČR požadovat spolupráci při zabezpečování veřejného pořádku v obci¹⁵.

Policie České republiky získala s příchodem zákona č. 273/2008 možnost více formální spolupráce s dalšími orgány státu a veřejné správy, dle § 14 zákona policie spolupracuje s dalšími orgány veřejné správy při plnění svých úkolů a k tomu může využít nástroje koordinačních dohod dle § 16 zákona, odstavce 1, který stanovuje: „Útvar policie určený policejním prezidentem může uzavřít písemnou koordinační dohodu s obcí nebo městskou částí hlavního města Prahy za účelem stanovení společného postupu při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.¹⁶“ Útvarem policie se v tomto případě rozumí především základní útvary, které mají místní působnost v obvodu obce. Tyto dohody nezakládají práva a povinnosti ani nedochází k přenosu státní správy či samosprávy, neplnění smluv nelze také sankcionovat, smlouvy představují pouze organizační ujednání mezi místně příslušným útvarem a danou obcí. Náležitosti koordinačních dohod stanovuje demonstrativně odstavec třetí paragrafu 16 zákona o PČR. Dohoda by měla obsahovat formy a nástroje nepřetržité koordinace při zajišťování veřejného pořádku v obci, vyjmenování úkolů obou stran dohody na předcházení jednání narušujícího veřejný pořádek v obci a poté úkoly, pokud k narušení pořádku dojde. Dále podíly policie a obce

¹³ § 10 a § 35 zákona č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích

¹⁴ § 35a zákona č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích

¹⁵ § 103, odst. 4, písm. d) zákona č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích

¹⁶ § 16, odst. 1 zákona č. 278/2008 Sb., Zákon o Policii České republiky

na zajišťování těchto úkolů a také hodnocení plnění úkolů. Dohoda by měla také řešit rozdělení nákladů na zajišťování úkolů dle dohody a dobu trvání dohody. Ačkoli jsou dohody uzavírány obcí, tak pokud má obec zřízenou obecní policii, je také vhodné, aby dohoda obsahovala ujednání upravující detaily spolupráce mezi místně příslušným oddělením policie a obecní policií. Mohou to být například otázky dohledu nad silničním provozem nebo ujednání o společných hlídkách a jejich koordinace. Nicméně dohody se mohou týkat i dalších oblastí, jako je např. prevence kriminality v obci či problematika menšin¹⁷.

Zákon o policii ale myslí i na spolupráci s dalšími fyzickými či právnickými osobami, jejíž předmětem zájmu je především prevence kriminality a sociálně patologických jevů, vzdělávání v oblasti bezpečnosti, péčí a podporou obětí trestních činů nebo zmírňování následků trestních činů. Dále to mohou být osoby pracující s pachateli trestních činů, případně vykonávající jinou činnost k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti. Všechny tyto činnosti jsou zároveň oblastí zájmu community policingu a je zde podstatná činnost občanské společnosti – neziskových organizací. Rámec těchto neziskových organizací může být v oblasti pomoci obětem trestních činů, domácího násilí, problematiky menšin a sociálně vyloučených, ochrany mládeže, ale i ochrany spotřebitelů. Různé poradny v oblasti ochrany spotřebitelů mohou policii ušetřit čas, jelikož pomáhají spotřebitelům v jejich právech a často tím pomohou předejít trestnému činu, případně mohou tyto poradny směřovat spotřebitele na vhodnější orgány státu k řešení jeho situace.

Dalším ukazatelem community policingu v prostředí Policie ČR byl projekt nazvaný P1000, který měl odstranit bariéry mezi policií a veřejností. Projekt zahrnoval zejména rekonstrukce policejních služeben a vytvořením kontaktního prostoru pro veřejnost a rekonstrukcí těchto prostorů, především jejich větším otevřením a moderním designem. Dalším projektem v rámci P1000 byla obnova vozového parku policie, v rámci, níž se na vozidlech začalo objevovat heslo „Pomáhat a chránit.“¹⁸

¹⁷ VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 9788074005435.

¹⁸ Projekt P1000 [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/projekt-p1000-752778.aspx>

Komunikace policie směrem k veřejnosti je jedním z hlavních pilířů při prezentaci sboru, policie v dnešním komunikačním prostoru by měla být, či přímo musí být, přítomna na hlavních komunikačních platformách jako jsou webové stránky a sociální sítě. Policie ČR je aktivní na sociálních sítích jako je Facebook a Twitter, které obstarávají policisté policejního prezidia, nicméně hlavním komunikačním kanálem nadále zůstávají mluvčí a preventisté zařazení na jednotlivých územních odborech.

V přímém výkonu služby by se Policie ČR měla zaměřit především na větší přítomnost policistů mezi lidmi, což se dá zařídit větším výkonem obchůzkové služby. Policisté okrskáři by měli strávit podstatnou dobu své služby obchůzkami po svém okrsku, a rozšiřovat si tím místní znalost, zejména pak znalost problematických míst či problémových osob v jeho okrsku se vyskytujících.¹⁹ Okrskáře chtěla policie zviditelnit i v rámci akce „Poznej svého policistu“, nicméně i tento projekt je vcelku neviditelný. Zda je obchůzková činnost skutečností nechám na posouzení čtenáře. Obecně v práci Policie ČR není vidět koncepční přístup ke community policingu (o čemž svědčí i zrušení závazného pokynu policejního prezidenta 211/2008, o zavedení metody community policing do praxe u Policie ČR). Záleží především na osobním nasazení každého policisty a přístupu vedoucího daného oddělení a zástupců obce, protože jak je patrné, tak pokud se sejdou odpovědní lidé, kteří chtějí problémy řešit, tak již máme řadu projektů, které znaky community policingu vykazují.

1.3 Problem oriented policing

Teorie problem oriented policing, tedy policejní činnost zaměřená na problémy, byla představena Hermanem Goldsteinem v roce 1979. Stejně jako jiné modely i tento se soustředí na zlepšení práce policejních sborů. Především reaguje na nedostatky profesionálního modelu a odkláňí se od reaktivního stylu policejní práce. Vychází z toho, že se policie má zaměřovat především na problémy, které jsou kořeny kriminality, na rozdíl od pouhé reakce na jednotlivé

¹⁹ HRINKO, Michal, ed. Community policing v praxi českých policistů. In: TOŠOVSKÝ, Michal, Ondřej SKALNÍK, Martin HRINKO a Daniela JASOVSKÁ. *Čtení o community policing* [online]. Otevřená společnost, o.p.s. – Centrum ProPolice, 2010, s. 11-23 [cit. 2022-08-15]. ISBN 978-80-87110-20-1. Dostupné z: <https://www.otevrenaspolecnost.cz/knihovna/1279-cteni-o-community-policing-2010>

případy bez dalšího rozpracování či analýzy. Problem oriented policing má přinést hlubší a více vědecký pohled na policejní práci a řešení problémů, které jsou náplní práce policie. Právě problem oriented policing můžeme považovat za předskokana intelligence-led policingu²⁰, jelikož se jako první model začal více soustředit na hlubší analýzu problémů.

Definici problem oriented policingu nabízí samotný Herman Goldstein: „*Problem-oriented policing is an approach to policing in which discrete pieces of police business (each consisting of a cluster of similar incidents, whether crime or acts of disorder, that the police are expected to handle) are subject to microscopic examination (drawing on the especially honed skills of crime analysts and the accumulated experience of operating field personnel) in hopes that what is freshly learned about each problem will lead to discovering a new and more effective strategy for dealing with it.*“²¹ (Policejní činnost zaměřená na problémy je přístup k policejní práci, ve kterém jsou jednotlivé části policejní činnosti (každý sestávající se úkonů podobných incidentů, ať už trestních činů nebo výtržností, o nichž se očekává, že je policie vyřeší) podrobeny mikroskopickému zkoumání (na základě zejména zdokonalené dovednosti analytiků kriminality a nashromážděné zkušenosti policistů v terénu) v naději, že nově získané vědomosti o každém problému povede k objevení nové a účinnější strategie, jak se s ním v budoucnu vypořádat. Pozn.: překlad autora)

Shrneme-li tuto definici, tak největší důraz je kladen na zkoumání a analýzu incidentů se společnými znaky, jejichž výsledkem mají být nové a efektivní metody, jak tyto incidenty řešit. Tyto metody je dále potřeba zavést do každodenních činností policejních sborů, hodnotit jejich efektivitu a zveřejňovat výsledky těchto metod. Metody mají být už od základu založené na prevenci, při jejich zavádění má být myšleno i na jiné činitele, kteří mohou v řešení problémů přispět. Nemělo by být spoléháno na represivní metody a mělo by dojít k omezení použití nástrojů trestního práva. Zapojena by měla být komunita, ve které k problému dochází, stejně tak soukromý sektor působící v této komunitě. Nadále

²⁰ RATCLIFFE, Jerry. *Intelligence-led policing*. Cullompton, Devon: Willan, 2008. ISBN 978-1-84392-339-8, str. 30.

²¹ *What Is Problem-Oriented Policing?* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://popcenter.asu.edu/content/what-pop>

by se měli zapojit další činitelé veřejného sektoru, jako jsou orgány města či orgány ochrany mládeže. Problem oriented policing nabízí vyvážení poměrů mezi reaktivním a proaktivním přístupem²².

V problem oriented policingu je třeba vyjasnit, co je vlastně v této teorii onen problém. Eck a Spelman definují problém jako skupinu incidentů, které se vyskytují v komunitě, jsou si v jednom či více pohledu podobné a spadají do věcné působnosti policie (*A group of incidents occurring in a community, that are similar in one or more ways, and that are of concern to the police and the public*²³). O skupinu incidentů jde především z důvodu nemožnosti zasadit do větší analýzy incident, který se vyskytne pouze jednou a neopakuje se. Podobnosti incidentů umožňují nalezení společného řešení, pokud nemají nic společného, není pro ně možné nalézt společné řešení. Incidenty se musí vyskytovat v komunitě a musí také představovat riziko pro komunitu či být pro komunitu nebezpečné, nemůže jít pouze o problém pro policii. Incidenty musejí také spadat do věcné působnosti policie. Ve většině případů se policie nebude zabývat těmi věcmi, které se jí netýkají.

Goldstein²⁴ dále představuje 11 základních prvků problem oriented policingu:

- 1) *Spojování incidentů do problémů* – incidenty nelze hodnotit jednotlivě, ale je potřeba je spojovat a hledat souvislosti mezi nimi a tím identifikovat důvody jejich vzniku. Jednotlivé incidenty jsou pouze projevy hlubších problémů.
- 2) *Pozornost podstatným problémům* – policie má věnovat pozornost podstatným problémům, které za podstatné považuje komunita, v niž se vyskytují.

²² BULLOCK, Karen a Nick TELLEY, ed. Problem-oriented policing: the concept, implementation and impact in the UK and USA. In: BULLOCK, Karen a Nick TELLEY. *Crime Reduction and Problem-oriented Policing*. Routledge, 2012, s. 1-20. ISBN 978-0415627610.

²³ ECK, J.; SPELMAN, W.: *Problem-solving: problem-oriented policing in Newport News*, 1987, str. 42.

²⁴ GOLDSTEIN, Herman. *Problem-oriented policing*. New York: McGraw-Hill, c1990. ISBN 0-07-023694-1.

- 3) *Efektivita* – efektivita má být hlavním cílem policejní práce, znakem je především snížení incidentů v daném problému, případně jejich závažnosti. Efektivitu může policie zvyšovat nalezením lepšího řešení problému či delegováním problému na vhodnější instituci. Konečným znakem je ale vyřešení daného problému.
- 4) *Systematický sběr dat* – policie musí systematicky sbírat a analyzovat data o problémech a incidentech, a to nejen k vyřešení jednoho incidentu, ale k získání většího náhledu na daný problém. Jedná se tedy o data jak o pachateli, tak i o oběti, dále o místě a času, dalších zúčastněných osobách apod.
- 5) *Členění a označování problémů* – různé incidenty jsou správně členěny do problémů, které jsou dostatečně konkrétně označovány a pojmenovány. Vágní definování problémů nemůže přispět k nalezení konkrétního řešení.
- 6) *Rozeznání zájmů* – při řešení problémů musí policie identifikovat oblasti největšího zájmu dané komunity a na ty se zaměřit, jelikož sama policie není schopná adresovat všechny zájmy.
- 7) *Kritické zkoumání současných metod* – je neustále třeba zkoumat metody, kterými je přistupováno k řešení jednotlivých incidentů, naslouchat hlasům policistů, kteří slouží právě na ulici, jelikož oni mají největší schopnost definovat problémy ve své působnosti.
- 8) *Reakce šitá přímo na míru* – k řešení daného problému je potřeba najít konkrétní řešení, nelze použít standardní řešení pro specifické situace. Má jít především o řešení specifické, efektivní a problému šité na míru.
- 9) *Proaktivní přístup* – policie musí sama iniciovat řešení problémů komunity, identifikovat je a řešit před tím, než přerostou do nepříznivých rozměrů. Je potřeba s komunitou komunikovat a zapojit ji do rozhodování o řešení problémů.
- 10) *Posilnění rozhodovacích procesů* – policie musí být schopna sama rozhodovat o ideálním řešením problémů, k čemuž musí mít dané pravomoci, zároveň však za všechny svoje činy musí být odpovědná.

Policie musí umět svoje způsoby řešení odůvodnit před veřejností a komunitou.

- 11) *Vyhodnocování* – reakce a postupy na identifikované problémy jsou neustále vyhodnocovány a je posuzována jejich účinnost.

1.3.1 SARA analýza

V souvislosti s přijetím problem oriented policingu a jeho rozvojem došlo také k rozvoji analytických metod v této oblasti. Eck a Spelman²⁵ provedli studii v rámci implementace problem oriented policingu v policejním sboru amerického města Newport News, kde zavedli analytickou metodu nazvanou SARA. Metoda obsahuje čtyři kroky – *scanning, analysis, response, assessment*.

Scanning – sběr informací pro jasnou identifikaci problému a zjištění detailů o něm. Může se jednat o identifikaci na základě podobnosti trestných činů, místa trestného činu, času, ve kterém jsou páchaný či osob, kterých se týkají.

Analysis – analýza dat získaných v předešlé fázi slouží především k pochopení příčin daného problému, získání přehledu o kriminálním prostředí a nalezení vhodného řešení. V rámci analýzy se nalézají vzorce a shody v kriminálních statistikách, v poznatkách policie a v dalších zdrojích z místa problému. Výsledky je třeba interpretovat pro adresáty a dále díky nim má vzniknout odpověď na daný problém.

Response – v rámci reakce na sesbírané a analyzované informace je třeba nalézt vhodné a efektivní řešení problémů, tedy řešení šité na míru problému. Je především nutné, aby nedocházelo k uplatňování obecných postupů na řešení problémů, ale aby policie byla ochotna a otevřená k hledání rozličných řešení a alternativních přístupů k řešení problémů. V rámci těchto řešení je potřeba spolupracovat s komunitou, umět problém delegovat na vhodnější složku či využívat situační prevenci kriminality. Zároveň je kladen důraz na uplatňování principu subsidiarity trestní represe, tedy že nástroje trestního práva mají být používány jako ultima ratio.

²⁵ ECK, J.; SPELMAN, W.: Problem-solving: problem-oriented policing in Newport News, 1987

Assesment – v poslední fázi je třeba vyhodnotit jaký dopad mělo navrhované řešení na daný problém. Vyhodnocení činí policii odpovědnou za to, jaké síly a prostředky do řešení investuje, zodpovídá se ze své činnosti veřejnosti, mající zájem na řešení problémů. Vyhodnocení umožňuje policii získat zkušenosti a poučení z použitých prostředků.

1.4 Compstat

Compstat, neboli computer statistics model, je model managementu policie založený na využívání statistik a geografických informačních systémů ke správnému vedení policie na operativní úrovni. Především ale compstat převádí odpovědnost na střední management policie, kdy vedení na této úrovni je odpovědné za svoje přidělené území, což posiluje nutnost k využívání správných informací v řízení svých podřízených.

V compstatu jsou podstatné čtyři hlavní principy a to: včasné a přesné informace, efektivní taktika, rychlé vysílání sil a prostředků a neustálé vyhodnocování²⁶. Compstat je nicméně účinný především v oblasti obecné pouliční kriminality, a nevyužívá se pro oblast organizované nebo hospodářské kriminality, a to ani s mezinárodním přesahem.

1.5 Intelligence-led policing

Intelligence-led policing, neboli zpravodajsky vedený způsob policejních činností, začal pronikat do policejních sborů v devadesátých letech, kdy na obou březích Atlantského oceánu začala vyvstávat potřeba více pracovat s informacemi a také je sdílet. Přerod ale představovala až doba po útocích 11. září, kdy vyšla plně najevo nutnost zapojení každé instituce, zabývající se národní bezpečností a sdílení informací mezi nimi.

Obecně je první použití teorií intelligence-led policingu přisuzováno hrabství Kent ve Spojeném království, kdy prvním popudem k lepšímu využívání informací a zdrojů byl napjatý veřejný rozpočet a tlak na omezení výdajů veřejného sektoru,

²⁶ RATCLIFFE, Jerry. *Intelligence-led policing*. Cullompton, Devon: Willan, 2008. ISBN 978-1-84392-339-8.

což zdůrazňovala zpráva auditní komise z roku 1993²⁷. Nicméně první východiska použití zpravodajských metod v policejních činnostech sahají do šedesátých let dvacátého století, kdy byl také ve Spojeném království proveden experiment s tzv. Unit Beat Policing (jednotka zaměřená na dané území). Unit Beat Policing zaváděl především strukturu spolupráce jednotek, které zahrnovaly místní policisty, hlídku ve vozidle, detektiva a zpravodajce/analytika (*information collator* – doslova můžeme přeložit jako zakladatel informací). Tato samostatná pozice měla za úkol vytvořit systém informátorů, sbírat informace od hlídek z terénu a analyzovat všechny tyto informace. Vznik takovéto samostatné pozice v rámci policie byl v té době revoluční a můžeme v něm spatřovat první systémové náznaky, které přináší intelligence-led policing²⁸. Spojené království je kolébkou intelligence-led policingu i proto, že před samotným Unit Beat Policingem či kentským modelem probíhaly různé další experimenty, které byly po posouzení zavedeny do běžné praxe, jako jsou např. detektivové a samostatná oddělení vyšetřování. Nicméně ne všechny se dostaly bežné praxe, např. od Aberdeen Policing Scheme bylo opuštěno²⁹.

Nicméně pro práci je důležitý zejména kentský model a důvody jeho zavedení. Kentští policisté v prvé řadě reagovali jak na rozpočtové požadavky, tak ale především na nárůst majetkové kriminality v jejich působnosti. Kentská policie začala nejdříve auditem sboru a jeho zpravodajských schopností, na jehož základě vznikla zpráva, The Force Intelligence Review³⁰, která vyhodnotila zhodnotila schopnosti sboru velmi negativně – ve zprávě se uvádí, že sbor je slabý, pasivní a podfinancovaný. Policejní sbor tak začal pracovat na rozšíření těchto schopností, z čehož vznikl *Kent Policing Model*, první praktické použití teorie intelligence-led policingu. Základní tezí tohoto modelu je, že malý počet zločinců páchá nepoměrně více zločinů. Policisté by se tedy měli více soustředit

²⁷ ANDERSON, Richard, ed. *Intelligence-Led Policing: a British Perspective*. In: SMITH, Angus. International Perspectives on Policing in the 21st Century. International Association of Law Enforcement Intelligence Analysts, 1997, str. 3.

²⁸ JAMES, Adrian. *Examining Intelligence-Led Policing* [online]. London: Palgrave Macmillan UK, 2013 [cit. 2022-08-15]. ISBN 978-1-349-45551-5. Dostupné z: doi:10.1057/9781137307378, str. 50.

²⁹ Tamtéž, str. 23-49.

³⁰ ANDERSON, Richard, ed. *Intelligence-Led Policing: a British Perspective*. In: SMITH, Angus. International Perspectives on Policing in the 21st Century. International Association of Law Enforcement Intelligence Analysts, 1997, str. 4.

na tyto rozmáhající se vážné zločiny, dále více efektivně vysílat policisty k jednotlivým případům, prioritizovat tyto případy a třídit je. Ty méně prioritní by naopak měli směřovat na jiné veřejné činitele, které je mohou vyřešit³¹. Všechna tato východiska vedla k ustanovení zpravodajských jednotek v policejním sboru, které se zaměřují na získávání informací (řízení informátorů, sledování, odposlechy), které dále zpracovávají do zpravodajských informací a jsou tak schopni účinně bojovat proti trestné činnosti. Všechna tato opatření si vyžádala především personální změny, a to zejména zajištění personálu s odpovídajícími schopnostmi a specializací – nelze zde tedy uplatnit pohled na policistu jako všeuměla, který umí od každého trochu a má si poradit v každé situaci.

Ještě před samotnou formulací definice intelligence-led policingu je třeba vysvětlit význam slova *intelligence* – v českém jazyce zpravodajství. Dle Michálka³² slovo intelligence pojímá množinu tří významů, a to *zpravodajská informace*, *zpravodajská činnost* a *zpravodajská organizace*. V případě intelligence-led policingu nás především zajímá význam zpravodajské informace. Zpravodajská informace je výsledkem zpracování shromážděných dat a informací. Daty v tomto případě rozumíme nijak nezpracované záznamy, pozorování či míry, např. samotné policejní statistiky. Informace jsou již data zasazená do určitého kontextu. Informace můžeme dále obohatit interpretací a vysvětlením, čímž se z informace stává znalost. Zpravodajské informace jsou tedy data, informace a znalosti, které byly analyzovány a zpracovány tak, aby na jejich základě bylo možné konat rozhodnutí a zaměřit své akce.

Vzhledem k tomu, že intelligence-led policing je stále relativně nový model policejní práce, stále neexistuje jeho všeobecně přijímána a přesná definice. Nový náhled tento přístup navíc nepožívá již jenom pro potírání závažné trestné činnosti, ať už násilné nebo hospodářské, ale i pro výkon každodenní základní policejní práce na ulici. Podle organizace OBSE³³ je také právě Intelligence-led

³¹ PETERSON, Marilyn. *Intelligence-Led Policing: The New Intelligence Architecture*. U.S. Department of Justice, 2005.

³² MICHÁLEK, Luděk. *Zpravodajství a zpravodajské služby*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-428-2.

³³ OSCE Guidebook Intelligence-Led Policing [online]. Vídeň: Organization for Security and Co-operation in Europe, 2017 [cit. 2022-08-15]. ISBN 978-3-903128-04-0. Dostupné z: <https://www.osce.org/chairmanship/327476>

policing doporučen k nasazení ve všech činnostech policie, jako proaktivní nástroj. Důležité je pochopit, že intelligence-led policing je v praxi využíván hlavně jako manažerský model – kdy policejnímu managementu pomáhá nastavit výkon policejních činností a jejich zaměření na problémy. I proto je na rozdíl od community policingu charakterizován jako top-down přístup, tedy že management řídí „zvrchu“ výkon těchto činností. U community policingu je tomu naopak, jelikož spolupráce s veřejností „odspoda“ (bottom-up přístup) je základem tohoto modelu. Intelligence-led policing tedy zavádí přesné organizační a řídící struktury a procesy rozhodování, ať už na škále geografické, tak i na úrovni řízení. Nicméně pokud jde o samotné získávání informací, tak ty jsou již získávány právě z komunit, tedy odspoda. Policie tak musí aktivně nacházet v komunitách občany, kteří s policií spolupracují a poskytují informace.

Nyní již k samotné definici. Nejobsáhleji se snaží předestřít definici Ratcliffe, který téma intelligence-led policingu zasvětil celou knihu, která se již dočkala druhého, aktualizovaného vydání.

„Intelligence-led policing is a business model and managerial philosophy where data analysis and crime intelligence are pivotal to an objective, decision-making framework that facilitates crime and problem reduction, disruption and prevention through both strategic management and effective enforcement strategies that target prolific and serious offenders.³⁴“ (Zpravidajsky vedený způsob policejních činností je obchodní model a manažerská filozofie, při které je analýza dat a zpravidajská činnost klíčovými činnostmi pro objektivní rámec rozhodování, který usnadňuje potírání trestné činnosti, snižuje kriminalitu a poskytuje prevenci prostřednictvím strategického řízení a jiných strategií, které se zaměřují na závažnou trestní činnost a jejich pachatele. Pozn.: překlad autora)

V této definici Ratcliffe předkládá spíše manažerský pohled na intelligence-led policing, analýza dat a zpravidajských informací o zločinu zde představují základní pilíř pro rozhodování, jak tyto zločiny potírat a předcházet jim.

„Intelligence-led policing emphasizes analysis and intelligence as pivotal to an objective, decision-making framework that prioritizes crime hotspots, repeat

³⁴ RATCLIFFE, Jerry. *Intelligence-led policing*. Cullompton, Devon: Willan, 2008. ISBN 978-1-84392-339-8, str. 89.

victims, prolific offenders and criminal groups. It facilitates crime and harm reduction, disruption and prevention through strategic and tactical management, deployment and enforcement³⁵. (Zpravodajsky vedený způsob policejních činností zdůrazňuje analýzu a zpravodajskou činnost jako klíčové pro objektivní rámec rozhodování, který se zaměřuje převážně na místa trestné činnosti, opakující se oběti trestných činů, mnohočetné pachatele a zločinecké skupiny. Usnadňuje potíráni kriminality a škod, slouží k narovnání vztahů a prevenci právě prostřednictvím strategického a taktického řízení, nasazení a vymáhání. Pozn.: překlad autora) V definici z druhého vydání je již znatelně dána do středobodu analýza a zpravodajské informace, které se zaměřují na známá ohniska zločinu, stejné oběti či pachatelé a organizované zločinecké skupiny.

„The collection and analysis of information related to crime and conditions that contribute to crime, resulting in an actionable intelligence product intended to aid law enforcement in developing tactical responses to threats and/or strategic planning related to emerging or changing threats“³⁶. (Sběr a analýza informací souvisejících s kriminalitou a podmínkami, které k trestné činnosti přispívají, jehož výsledkem je akceschopný zpravodajský produkt, který má pomoci policii ke zpracování taktických reakcí na hrozby, a/nebo ke strategickému plánování souvisejícího s novými či měnícími se hrozbami. pozn. překlad autora). Carter předestíra, že sběr dat a informací je základní částí procesu policejní práce. Získávání je prováděno na základě požadavků analytiky, která určuje, jaká data a informace potřebuje pro zpracování kvalitních analýz, poskytujícím pochopení situace, umožňujících lepší rozhodování a omezujících nejistotu v rozhodování. V rámci podmínek, které přispívají ke vzniku trestného činu, je potřeba identifikovat a sledovat podmínky, hrozby a proměnné, které podporují vznik zločinu. Získané informace poté přispívají k monitorování těchto faktorů a umožňují identifikovat chvíli, kdy jsou příznivé podmínky využitelné ke spáchání zločinu. Akceschopný zpravodajský produkt musí poskytnout policii možnosti určité odpovědi, která zabrání vzniku zločinu, omezí jeho dopady nebo pomůže

³⁵ RATCLIFFE, Jerry. *Intelligence-led policing*. Second Edition. New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2016. ISBN 9781138859012, str. 66.

³⁶ CARTER, David. Law Enforcement Intelligence: A Guide for State, Local, and Tribal Law Enforcement Agencies[online]. U.S. Department of Justice, 2009, s. 80. [cit.15.8.2022]. Dostupné z: www.ialeia.org/docs/CARTER_Intelligence_Guide_2d.pdf.

jeho vyšetření. Zároveň je podstatné, aby se tento produkt dostal k funkcionáři, který má odpovídající pravomoci k reakci. Taktická reakce na hrozby je především o prevenci, tedy způsobu, jak reagovat přímo v terénu na tuto informaci. Strategické plánování umožňuje plánovat zdroje, síly a prostředky a vede k vytváření dlouhodobých plánů k potírání identifikovaných hrozeb³⁷.

V rámci intelligence-led policingu Ratcliffe uvádí model 3-i, který je založen na vztazích mezi hlavními součástmi konceptu intelligence-led policingu. Tyto součásti tvoří kriminální prostředí (criminal environment), vedoucí/osoby s pravomocí rozhodnout (decision-maker) a proces kriminálního zpravodajství³⁸ (intelligence; zde Ratcliffe původně uváděl pouze kriminální zpravodajskou analýzu³⁹). Mezi těmito součástmi jsou vztahy vyjádřené právě modelem 3-i, tedy *interpret* (interpretovat - vysvětlit), *impact* (dopad) a *influence* (ovlivnit). Získané informace, jejich sběr a analýza tedy vedou k interpretaci/vysvětlení kriminálního prostředí, tyto analýzy ovlivňují (infuence) ty, kteří mají pravomoci rozhodovat, a tato rozhodnutí mají dopad na kriminální prostředí⁴⁰.

Analytika v případě tohoto modelu ale není pasivní, nečeká na to, co jí je ze strany získávání informací přineseno, analytici musí určovat, jaké informace potřebují k jejich činnosti, ale zároveň se i podílet na jejich získávání a mluvit osobně s policisty v terénu, kteří informace získávají. Dále se musí podílet na řízení informátorů a velmi úzce spolupracovat s policisty, kteří jednotlivé informátory řídí⁴¹. Analytika také musí počítat s větším počtem adresátů jejich kriminální zpravodajské analýzy, kdy často to mohou být i osoby mimo policejní struktury, a proto tomu musí svou analýzu přizpůsobit i pro tyto adresáty. Adresát často může být i osoba, která ani nedala pokyn k získání informací, zároveň však tento adresát bude většinou v pozici decision-makera, proto s tím je při vyhotovování analýzy třeba počítat.

³⁷ Tamtéž, str. 80-82.

³⁸ RATCLIFFE, Jerry. *Strategic Thinking in Criminal Intelligence*. 2nd edition. Federation Press, 2009. ISBN 978-1862877344, str. 9.

³⁹ Srov. RATCLIFFE, Jerry. *Intelligence-led policing*. Cullompton, Devon: Willan, 2008. ISBN 978-1-84392-339-8, str. 110.

⁴⁰ RATCLIFFE, Jerry. *Strategic Thinking in Criminal Intelligence*. 2nd edition. Federation Press, 2009. ISBN 978-1862877344, str. 9.

⁴¹ Srov. RATCLIFFE, Jerry. *Intelligence-led policing*. Cullompton, Devon: Willan, 2008. ISBN 978-1-84392-339-8, str. 110.

Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě přidává ještě čtvrté *i* do tohoto modelu, a to *intent* (záměr/úmysl). Osoby, které rozhodují a zadávají úkoly musí vyjádřit i svůj záměr, který ze zpravodajské strany musí být plně pochopen a stejně tak musejí být pochopeny i cíle, které mají být dosaženy⁴².

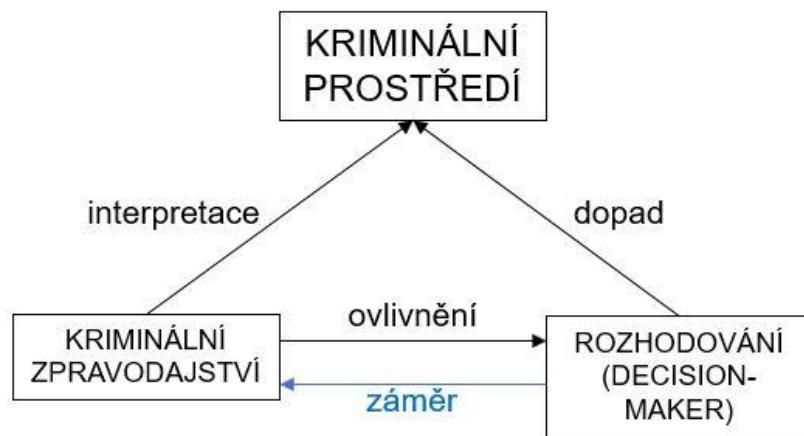

Schéma č. 1 – model 3-i dle Ratcliffa doplněný o 4i dle OBSE

⁴² OSCE Guidebook *Intelligence-Led Policing* [online]. Vídeň: Organization for Security and Co-operation in Europe, 2017 [cit. 2022-08-15]. ISBN 978-3-903128-04-0. Dostupné z: <https://www.osce.org/chairmanship/327476>

2 Kriminální zpravodajství

Kriminální zpravodajství, anglicky criminal intelligence, law enforcement intelligence nebo police intelligence, nemá také ustálenou univerzální definici, která by ho plně vystihovala. Jelikož různé státy ke kriminálnímu zpravodajství přistupují různě, mohli bychom najít mnoho různých definic. Ilustrativní je například rozdílný přístup České republiky a Slovenska, který nám potvrzuje, jak rozdílně různé státy k tomuto fenoménu mohou přistupovat. Některá pojetí kriminálního zpravodajství totiž velmi široce zahrnují problematiku poznání závažné kriminality, jiná naopak kriminální zpravodajství vykládají úzce jako analytické metody práce s informacemi o kriminalitě.

Dalším rozdelením je i to, jakou optikou se na kriminální zpravodajství dá nahlížet. Můžeme na něj nahlížet dle potřeb organizací, které ho mají vykonávat, dále na něho můžeme nahlížet dle zákonných oprávnění a definic, můžeme na něj nahlížet i akademicky, ale pokaždé se dostaneme k jednomu základnímu kamenu – informace. Kriminální zpravodajství je vždy o datech a informacích, jejich získávání, analyzování a zpracování. Jelikož až právě analyzováním a zpracováním dat a informací vzniká zpravodajská informace, v případě kriminálního zpravodajství kriminálně zpravodajská informace. Kriminální zpravodajství tedy můžeme považovat jak za proces, tak za produkt. Informace a data v rámci kriminálního zpravodajství jsou získávána z různých zdrojů a jsou dále ověřována, a především je zjišťován jejich vztah a relevance k danému případu/problému⁴³.

Především jako k produktu přistupuje ke kriminálnímu zpravodajství Úřad pro drogy a kriminalitu OSN, kdy je zmiňováno především sbírání a ukládání informací o kriminalitě a kriminálnících, která jsou dále zpracovávána a je z nich tvořeno právě kriminální zpravodajství, které je nadále ukládáno v systémech a ke kterému mají policejní jednotky přístup.⁴⁴

⁴³ *Criminal Intelligence: Manual*. Ljubljana: DCAF Ljubljana, 2014.

⁴⁴ *Criminal Intelligence: Manual for Managers* [online]. Publishing and Library Section, United Nations Office at Vienna, 2011 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://www.unodc.org/documents/organized-crime/Law Enforcement/Criminal_Intelligence_for_Managers.pdf

Kriminální zpravodajství můžeme považovat i za součást managementu rizik, kdy je cílem snižovat nejistotu v nestabilním informačním prostředí a zaměřovat se na tu část obyvatelstva, která se rozhodla páchat zločiny. Kriminální zpravodajství pak pomáhá na strategické úrovni pochopit daný problém, na operační úrovni umožnuje správné rozhodování, a na taktické už přímo umožňuje správné vedení vyšetřování⁴⁵.

Carter vymezuje dva základní cíle kriminálního zpravodajství. Prvním cílem je prevence, kdy jsou využity dané zpravodajské informace k tomu, aby byla hrozba eliminována, rizika snížena a došlo k zadržení zločinců. Pro prevenci jsou důležité informace na taktické a operativní úrovni. Na taktické úrovni jsou zastoupeny informace o aktuální a blízké hrozbě, které je potřeba dostat ke všem adresátům v policejném sboru a slouží k plánování akcí a krizových plánů. Operativní informace popisují hrozby v delším časovém horizontu, především se bude jednat o informace o komplexních strukturách organizované kriminality, která se rozpíná na velkém území a překračuje regionální či státní hranice. Druhým cílem je správné vedení policejního útvaru, kdy strategické informace poskytují nadhled na všechny hrozby, jejich charakter a metody které k páchání trestné činnosti používají. Právě na strategické úrovni se rozhoduje vedení o rozmístění sil a prostředků vedoucích k potlačení těchto hrozeb.⁴⁶

Obecně ale můžeme říct, že kriminální zpravodajství je přístup založený na práci s informacemi o trestné činnosti a jejich analýze, získávání a pochopení, které vede více k rozřešení daného problému a policii k němu poté může přijmout daná opatření. Policejní vyšetřování je proto určitým služebníkem kriminálního zpravodajství, jelikož díky vyšetřování jsou získávány informace o daných případech, které lze poté analyzovat a reagovat tak na vzniklý problém, na který je díky kriminálnímu zpravodajství nahlíženo více obecně.

2.1 Kriminální zpravodajství z pohledu ČR

⁴⁵ JEROME, Barlatier. Criminal Investigation and Criminal Intelligence: Example of Adaptation in the Prevention and Repression of Cybercrime. *Risks* [online]. 2020, 8(3) [cit. 2022-08-15]. ISSN 2227-9091. Dostupné z: doi:10.3390/risks8030099

⁴⁶ CARTER, David. Law Enforcement Intelligence: A Guide for State, Local, and Tribal Law Enforcement Agencies[online]. U.S. Department of Justice, 2009, s. 80. [cit.15.8.2022]. Dostupné z: www.ialeia.org/docs/CARTER_Intelligence_Guide_2d.pdf., str. 9.

I v českém prostředí můžeme nalézt více náhledů na kriminální zpravodajství, nicméně zde převládá především akademický charakter, jelikož v právním řádu ČR není pojem kriminálního zpravodajství nijak prozatím ukotven.

První zmínku nabízí Andrle a Kný, „*Kriminální zpravodajství spočívá tedy především ve shromažďování, analyzování a distribuci informací, důležitých pro předcházení, odhalování nebo vyšetřování trestné činnosti. Jeho záměrem je identifikovat osoby (skutky), důvodně podezřelé z účasti nebo páchaní určitého druhu trestné činnosti. Ve své podstatě se jedná o skrytou formu vyšetřování, probíhající bez interakce s pachatelem. Jde o pro-aktivní formu vyšetřování vyznačující se cílenou a aktivní činností policejního/bezpečnostního orgánu*⁴⁷.“ Pro zavedení kriminálního zpravodajství je třeba zavést systém sběru, analýzy a distribuce informací, z čehož sběr dat je ale řízen analýzou, která svými výstupy určuje další oblasti zájmu.

Michálek a kol. nazývají kriminální zpravodajství v rámci funkčního dělení jako „*činnost prováděnou zejména policejnimi orgány a zahrnuje získávání, shromažďování a vyhodnocování informací o jednotlivých typech kriminální činnosti, informací o konkrétní situaci v zájmových oblastech, pronikání do zájmových teritoriálních oblastí a zájmových skupin identifikaci jednotlivců i skupin zapojených do kriminální činnosti.*⁴⁸“

Pokorný se v rámci vymezení rozdílů mezi zpravodajstvím a kriminálním zpravodajstvím soustředí především na orgány, které je provádějí a jak rozdílné mají pravomoci, dále zdůrazňuje přiblížování policejních orgánů a zpravodajských služeb, nicméně je stále třeba dodržovat především oddělovací imperativ, který přesně odděluje zpravodajské získávání informací od toho pro účely trestního řízení. Informace získané zpravodajskými službami nelze tedy použít v rámci trestního řízení, jelikož nedosahují takových zákonných záruk, jako ty získané v rámci trestního řízení. Pokorný tedy vymezuje, že „*kriminální zpravodajství tedy používá zpravodajské metody a postupy, ale je realizováno jinými subjekty než*

⁴⁷ ANDERLE, Jan a Milan KNÝ. Moudrost poznání: Řízení znalostí ke criminal intelligence. *Bezpečnostní teorie a praxe*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010, (3), 23-35. ISSN 1801-8211.

⁴⁸ MICHÁLEK, Luděk, Ladislav POKORNÝ, Jozef STIERANKA, Michal MARKO a Adrián VAŠKO. *Zpravodajské služby a zpravodajská činnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-725-9.

zpravodajskými službami (policejními orgány činnými v trestním řízení) a za jiným účelem (zajišťování informací důkazně využitelných v trestním řízení)⁴⁹.

Dvořák se ve svém příspěvku věnuje přímo úkolu najít definici kriminálního zpravodajství a zasazuje ji do trojrozměrného vnímání: instituce – účel a cíl kriminálního zpravodajství – metody a prostředky kriminálního zpravodajství. Na základě těchto východisek navrhuje tuto definici: „*Kriminální zpravodajství je činnost prováděná orgány činnými v trestním řízení pro účely trestního řízení, popř. policií nebo jiným subjektem pro účely získávání poznatků o trestné činnosti nebo předcházení trestné činnosti, spočívající ve využití zákonného oprávnění umožňujících získávání, shromažďování a vyhodnocování informací a prováděná utajovaným způsobem nebo jiným způsobem bez vědomí osoby, proti které se trestní řízení vede, popř. o jejíž trestné činnosti jsou poznatky získávány nebo jejíž trestné činnosti má být předcházeno.*⁵⁰“

2.2 Zpravodajský cyklus

Před uvedením základních modelů je třeba představit základní rámec zpravodajské činnosti, v našem případě i zpravodajsky vedené policejní práce. Je jím zpravodajský cyklus. Zpravodajský cyklus naplňuje cílevědomost a plnění požadavků zadavatele k získávání zpravodajských informací.

Zpravodajský cyklus je schéma na sebe navazujících a opakujících se kroků. Tyto kroky vedou k předání zpravodajských informací oprávněnému uživateli. Před předáním ale musí být samotné data a informace získány a poté zpracovány. Základní model obsahuje tyto kroky čtyři: plánování a řízení zpravodajské činnosti, získání a shromažďování informací, zpracování a tvorba zpravodajských informací a distribuce zpravodajských informací.⁵¹

⁴⁹ POKORNÝ, Ladislav. K rozlišení zpravodajství a kriminálního zpravodajství. *Kriminalistika*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2014, 47(1). ISSN 1210-9150.

⁵⁰ DVOŘÁK, Jan. Kriminální zpravodajství: nástin definice. In: FRYŠTÁK, Marek, Dominik FOJT, Marcela LUKÁŠOVÁ, Zdeněk Jiří SKUPIN a Michal JANOVEC. COFOLA 2018 Část VI. – Permanentní reforma trestního řízení (konceptní a nekonceptní změny na půdě trestního práva procesního) [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2018, s. 41-57 [cit. 2022-08-15]. ISBN 978-80-210-9070-5. Dostupné z: <https://is.muni.cz/publication/1464396/cofola2018-06.pdf>

⁵¹ MICHÁLEK, Luděk, Ladislav POKORNÝ, Jozef STIERANKA, Michal MARKO a Adrián VAŠKO. *Zpravodajské služby a zpravodajská činnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-725-9, str. 269.

Na tomto cyklu tak staví svoji činnosti i složky vykonávající kriminální zpravodajství, tento cyklus si ale také přizpůsobují, aby padl přesně na míru jejich potřebám.

2.3 NIM – Národní zpravodajský model

Po úspěšné implementaci intelligence-led policingu formou kentského modelu bylo jasné, že je podobný model potřeba zapracovat a uvést pro všechny policejní jednotky v rámci Spojeného království. V tomto hrály hlavní roly tři organizace – Asociace policejních důstojníků (Association of Chief Police Officers, ACPO), Policejní inspekce Jejího Veličenstva (Her Majesty's Inspector of Constabulary, HMIC) a Národní služba pro kriminální zpravodajství (National Criminal Intelligence Service, NCIS). Je nutné poznamenat, že všechny tři entity již dnes ve své původní podobě neexistují a u všech došlo ke změnám buď spojením s jinými organizacemi či přímo nahrazením.

Na základu kentského modelu byl tak vystavěn Národní zpravodajský model (National Intelligence Model – NIM), který vznikl na půdě Národní služby pro kriminální zpravodajství v silné spolupráci se zástupci Asociace policejních důstojníků. NIM byl uveden v roce 2000 do pilotního užívání ze strany NCIS a dále bylo stanoveno britským ministerstvem vnitra (Home Office), že všechny policejní jednotky v Anglii a Walesu musí model přjmout do dubna 2004⁵². Sir David Philips, otec kentského modelu a v době zavádění i prezident ACPO, byl klíčovou postavou pro NIM, především díky němu přistoupilo ministerstvo vnitra na přijetí NIM jako modelu pro všechny policejní sbory. Phillips sám překonával odpor jednotlivých velitelů a získával je pro svoji myšlenku. ACPO nebylo jenom formální sdružení, byla to silná organizace, která se pod vedením Philipse značně podílela na zavádění NIM a držela jednotlivé velitele na stejně vlně. Samozřejmě ale i v této organizaci probíhaly vnitřní diskuse a kritika přístupu Philipse, který dle názorů některých členů mnohdy až příliš tlacil na pilu. Proto stále převládal určitý odpor k NIM, často vycházející z příliš akademického jazyka, kterým byl podáván. Mezi další problémy můžeme řadit nedostatečné vzdělávání policistů, nízké zapálení

⁵² JOHN, Tim a Mike MAGUIRE. Criminal intelligence and the National Intelligence Model. In: NEWBURN, Tim, Tom WILLIAMSON a Alan WRIGHT. *Handbook of Criminal Investigation*. Abingdon: Willan Publishing, 2007, s. 199-226. ISBN 978-1-84392-188-2.

pro věc ze strany středního managementu policie a také velké rozdíly mezi znalostmi policistů.⁵³ Samotné uvedení modelu ze strany NCIS u mnoha policistů evokovalo, že by tento model měl být používán primárně právě ze strany NCIS u závažných forem trestné činnosti, a tím pádem se NIM nehodí pro použití v policejních sborech po celé zemi⁵⁴.

NIM tak ve své podstatě můžeme označit za jednotnou strukturu, která integruje kriminální zpravodajství do všech záležitostí policie a profesionalizuje rozhodování policie, které je založené na kriminálních zpravodajských informacích⁵⁵. Cílem NIM je proaktivní přístup a zaměření na zločince, kteří páchají nejvíce zločinů či ty nejzávažnější⁵⁶.

2.3.1 Úrovně NIM

NIM se rozděluje na tři úrovně na základě toho, jaké jednotky policie se věnují danému zločinu, a to na úrovni lokální, regionální a národní či mezinárodní. V rámci úrovní je zpravodajská činnost v podstatě stejná, ale především obsah produktů této činnosti je rozdílný, stejně tak se liší i vstupní data. V rámci úrovní NIM probíhá činnost samostatně na každé jedné úrovni, ale zároveň je nastaven institucionální rámec tak aby jednotlivé úrovně spolu spolupracovali. Další úrovně, které NIM využívá jsou strategická a taktická.

První úroveň se zabývá kriminalitou na *lokální* úrovni. Na této úrovni operují převážně základní útvary policie, které se zabývají především o obecnou kriminalitu od krádeží až po vraždy. Tato lokální kriminalita totiž nejvíce ovlivňuje danou komunitu a je zde také nejvíce viditelná. Druhá úroveň, *regionální*, řeší převážně více závažné trestné činy, které ale často budou navazovat právě na první úroveň. Příkladem, který se vyskytuje ve velkém množství komunit muže být např. distribuce drog uživatelům v komunitě, která je poměrně dobře viditelná, ale již pro ni není viditelná např. výroba či složitější zločinecké struktury, které

⁵³ JAMES, Adrian. *Examining Intelligence-Led Policing* [online]. London: Palgrave Macmillan UK, 2013 [cit. 2022-08-15]. ISBN 978-1-349-45551-5. Dostupné z: doi:10.1057/9781137307378, str. 81-86.

⁵⁴ Tamtéž, str. 129.

⁵⁵ Srov. RATCLIFFE, Jerry. *Intelligence-led policing*. Cullompton, Devon: Willan, 2008. ISBN 978-1-84392-339-8, str. 39.

⁵⁶ JOHN, Tim a Mike MAGUIRE. Criminal intelligence and the National Intelligence Model. In: NEWBURN, Tim, Tom WILLIAMSON a Alan WRIGHT. *Handbook of Criminal Investigation*. Abingdon: Willan Publishing, 2007, s. 199-226. ISBN 978-1-84392-188-2., str. 211.

za celým řetězcem stojí. V druhé úrovni se zločin týká již více základních útvarů, často sousedních či celého sboru působícího na jednom území, případně i více sborů. Je zde podstatná správná identifikace problému, výměna dat a sdílení zdrojů. Třetí úroveň, *národní/mezinárodní*, se zajímá o velmi závažné formy zločinu a o organizovaný zločin či dokonce terorismus na této úrovni operují už specializované jednotky, často centrálně řízené.⁵⁷

U první úrovni je jasně daná odpovědnost základního útvaru jeho veliteli, který se zodpovídá jeho politickému vedení, u druhé a třetí úrovni již tyto odpovědnosti nejsou přesně dané, proto právě v těchto úrovních se může snadno vyskytnout slabina ve spolupráci, odpovědnostech nebo předávání informací, kterou zločinci mohou využít.⁵⁸ I proto je třeba dbát na to, aby produkty jednotlivých útvarů byly standardizované, zároveň je nutné propojení mezi jednotkami tak, aby každá mohla využít informace získané jinou jednotkou. Na druhé úrovni nalézáme *Force Intelligence Bureau* (FIB), zpravodajskou jednotku, která má nadhled nad základními jednotkami první úrovni, a proto může přinést větší obraz na danou problematiku, zároveň čerpá informace jak z první úrovni, tak ze třetí. Zpravodajský produkt nabízí tedy pohled na region daného problému, nemusí to být nutně dle místní příslušnosti policejních jednotek jím se zabývající. Na třetí úrovni již probíhá produkce strategických dokumentů, které formují kriminální politiku státu a formulují strategické požadavky na sběr zpravodajských informací.⁵⁹ V dnešní době na třetí úrovni působí Národní kriminální agentura (National Crime Agency).

2.3.2 Základní komponenty NIM

K dosažení cílů modelu jsou proto podstatné čtyři hlavní komponenty – úkolování a koordinace (The tasking and Co-ordinating Process), čtyři hlavní zpravodajské produkty (Four Key Intelligence Products), znalostní základna (Knowledge Products) a systémová základna (System Products).

⁵⁷ *The National Intelligence Model* [online]. National Criminal Intelligence Service, 2000 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: www.intelligenceanalysis.net/National%20Intelligence%20Model.pdf

⁵⁸ RATCLIFFE, Jerry. *Intelligence-led policing*. Cullompton, Devon: Willan, 2008. ISBN 978-1-84392-339-8, str. 102.

⁵⁹ *The National Intelligence Model* [online]. National Criminal Intelligence Service, 2000 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: www.intelligenceanalysis.net/National%20Intelligence%20Model.pdf, str. 38-40.

Úkolování a koordinace je základní prací policejních manažerů, kteří musí mít proaktivní přístup a velmi dobře chápat problém, který je třeba řešit. V rámci úkolování a koordinace probíhají především schůzky skupin na dané úrovni, kdy účelem těchto schůzek je nastavovat postup při řešení daného problému, kontrolovat tento postup, stanovovat zpravodajské požadavky a prevenci problému. Strategická skupina se schází v delších časových intervalech a stanovuje strategii pro kontrolu daného problému. Taktická skupina se schází již častěji, jelikož ona naplňuje danou strategii kontroly problému taktickými postupy a opatřeními, především se zabývá incidenty daného problému, identifikuje častá místa výskytů incidentů, a především se zaměřuje na pachatele trestných činů v rámci daného problému.⁶⁰

Čtyři hlavní zpravodajské produkty jsou strategické hodnocení, taktické hodnocení, profil zájmové osoby a profil problému. Strategické hodnocení identifikuje dlouhodobé problémy, jejich rozsah a možnosti jejich růstu. Cílem strategického hodnocení je stanovení priorit odpovědných složek, vyčlenění sil a prostředků a nastavení kontrolní strategie. Z tohoto hodnocení také vycházejí zpravodajské požadavky. Taktické hodnocení identifikuje výskytu jednotlivých incidentů, u kterých při včasné intervenci může dojít k jejich potlačení, ale bez zásahu či kontroly mohou naopak vygradovat a stát se problémem. Taktické hodnocení nabízí náhled na aktuální situaci a umožňuje na ni promptně reagovat. Profil zájmové osoby obsahuje kompletní informace o osobě pachatele, na kterou je třeba zaměřit síly a prostředky. Ukazuje také propojení na jiné pachatele či vyšetřování. Profil problému identifikuje problém vznikající sérií incidentů, rozsah těchto incidentů či jejich umístění, navázání na profily zájmových osob či jaký vliv mají na danou komunitu.⁶¹

⁶⁰ *The National Intelligence Model* [online]. National Criminal Intelligence Service, 2000 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: www.intelligenceanalysis.net/National%20Intelligence%20Model.pdf, str. 14-15.

⁶¹ *Criminal Intelligence: Manual for Managers* [online]. Publishing and Library Section, United Nations Office at Vienna, 2011 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://www.unodc.org/documents/organized-crime/Law Enforcement/Criminal_Intelligence_for_Managers.pdf, str. 18-19.

Znalostní základna poskytuje relevantní informace, pravidla, postupy a školení pro policisty vykonávající úkoly v NIM. Znalostní základna vybavuje dané policisty znalostmi a připravuje je na výkon činností v dané organizaci.⁶²

Systémová základna představuje prostředky pro výkon NIM, jsou to programy umožňující analýzu získaných dat, jejich uložení, třídění a opětovné vyhledání. Jsou to i přístupy do databází a informačních systémů policejního sboru.⁶³

2.4 ECIM – Evropský model kriminálního zpravodajství

Evropská unie je politická a ekonomická unie aktuálně 27 zemí, která prošla dlouhým vývojem, součástí, kterého vždy byly i otázky bezpečnosti. EU musí reagovat v čas na aktuální hrozby, které představují ohrožení pro občany Unie. Nestabilita způsobená rozpadem východního bloku, válka na Balkáně, a především vzrůstající hrozba terorismu nutila politiky členských zemí zaujmout postoj a reagovat na tyto hrozby společně. To bylo umocněno především teroristickými útoky na Světové obchodní centrum 11. září 2001, které následovaly útoky v Evropě – Madrid (2004), Londýn (2005) a dále Paříž (2015), Brusel (2016), Berlín (2016) či Vídeň (2020). Ovšem mimo terorismu jsou tu i další hrozby, mezinárodní organizovaný zločin, a i s ním související drogová kriminalita, ohrožení bezpečnosti způsobené migrační krizí a krize samotná, nové formy zločinu jako kyberkriminalita, aktuálně probíhající válka na Ukrajině a společně s ní již dlouhotrvající hybridní konflikt, který vede Rusko proti civilizovanému světu. Jenom tento demonstrativní výčet podává vysvětlení, proč EU musí zaujmít silné postavení v boji proti těmto a dalším ohrožením. Hlavní úkoly EU spočívají tedy především v nastavování spolupráce mezi vsemi státy, stanovování jednotných politik v boji proti zločinu, podpora rozvoje nových možností v boji se zločinem nebo také mezinárodní spolupráce s ostatními státy.

⁶² OSCE *Guidebook Intelligence-Led Policing* [online]. Vídeň: Organization for Security and Co-operation in Europe, 2017 [cit. 2022-08-15]. ISBN 978-3-903128-04-0. Dostupné z: <https://www.osce.org/chairmanship/327476>, str. 71.

⁶³ Tamtéž.

Spolupráce v bezpečnostní oblasti ale vždy představuje velkou výzvu, různé státy mají různě nastavenou legislativu a systém v oblasti bezpečnosti, zpravodajských služeb a trestní politiky. Ne vždy mohou být tyto systémy kompatibilní. Různá legislativa v možnosti narušit základní práva a svobody a možnost použít výsledky této činnosti jako důkaz u soudu představují velký problém v mezinárodní policejní spolupráci, který je dán ale základním nastavením daného státu. Zároveň překážky ve sdílení jako je nedůvěra či nutnost chránit své zdroje nepomáhají ke zlepšení situace. EU se proto snaží spolupráci v otázkách vnitřní bezpečnosti a justice podporovat k tomu vzniklými organizacemi a přesně danými programy. Probuzení v této situaci představovaly právě teroristické útoky v Madridu v roce 2004, v jejichž důsledku se začaly ozývat hlasy na zavedení užší spolupráce policejních, bezpečnostních a zpravodajských složek, a především na výměnu informací mezi nimi. Tyto myšlenky byly formulovány v Haagském programu⁶⁴ z roku 2004. Program soustřeďuje hlavní myšlenky týkající se výměny informací, boje proti terorismu a policejní spolupráce. Program přímo uvádí, že EU by měla směrovat k zavedení metod na základě intelligence-led policingu v celé EU. Na to reagovalo Spojené království⁶⁵, které předsedalo v druhé polovině roku 2005 Radě EU. Na schůzce ministrů vnitra států EU⁶⁶ konané v září 2005 došlo k dohodě směřující k zavedení jednotného modelu kriminálního zpravodajství, Evropského modelu kriminálního zpravodajství (ECIM), to vše ve světle teroristického útoku v Londýně v červenci 2005. Spojené království tedy nabídlo pracovní návrh založený na zkušenostech s ILP a na základech NIM, který nabízel zlepšení znalostí o organizovanému zločinu pomocí efektivnějšího sběru, výměny a analýzy informací, zlepšením efektivity Europolu, docílením lepších výsledků operativní práce a zavedením

⁶⁴ *Haagský program: Posílení svobody, bezpečnosti a práva v Evropské unii* [online]. 2004 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/agenda-eu-na-mv-vicelety-program-pro-oblasc-spravedlnosti-a-vnitrnich-veci.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

⁶⁵ ŠEBEK, Vladimír. The road towards a european criminal intelligence model – ECIM. *Strani pravni život* [online]. 2015, (4) [cit. 2022-08-29]. Dostupné z: <https://www.stranipravnizivot.rs/index.php/SPZ/article/download/154/153/>

⁶⁶ *Justice and Home Affairs Informal* [online]. 2004 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20081027091446/http://www.eu2005.gov.uk/servlet/Front?pagename=OpenMarket/Xcelerate>ShowPage&c=Page&cid=1107293391098&a=Ka rticle&aid=1115136955496>

jednotné metodiky potírání organizovaného zločinu na úrovni EU⁶⁷. ECIM má za cíl koordinovat vyšetřování organizovaného zločinu napříč EU propojením policejních sborů, které budou vést vyšetřování na základě kriminálních zpravodajských informací⁶⁸.

Koncept ECIM byl založen na zpravodajském cyklu, který závisel především na dodávání kriminálně zpravodajských informací ze strany členských států Europolu. Jednotlivé prvky tohoto cyklu byly následující: nastavení strategie a priorit na základě hodnocení rizik ze strany Europolu, identifikace mezer ve znalostech o kriminálním prostředí, vystavení požadavků na informace ze strany Europolu, nastavení programu pro aktivní sběr informací ve členských státech, analýza a ukládání dat a informací v Europolu, produkce zpráv a hodnocení rizik k lepšímu poznání kriminálního prostředí, identifikace zločinců a zločineckých struktur, cílení na tyto zločince a struktury ze strany členských států a sdílení informací získaných vyšetřováním těchto zločinců a struktur s Europolem.⁶⁹

Pokud tyto činnosti zobecníme tak by postup byl následující:

1. členské státy sdílí informace s Europolem,
2. Europol vyhotoví celkové posouzení hrozeb, rizik a situace (OCTA),
3. na základě tohoto posouzení jsou stanoveny priority pro policii členských států,
4. policejní útvary jednotlivých států spolupracují a podnikají společné operace zacílené na kriminálníky a struktury určené prioritami,

⁶⁷ GRUSZCZAK, Artur. The EU Criminal Intelligence Model: problems and issues. In: BANACH-GUTIEREZ, Joanna Beata a Christopher HARDING. *EU Criminal Law and Policy: Values, Principles and Methods*. Routledge, 2017, s. 149-167. ISBN 978-1-138-91488-9.

⁶⁸ BRADY, H. Europol and the European Criminal Intelligence Model: A Non-state Response to Organized Crime. *Policing* [online]. 2008, 2(1), 103-109 [cit. 2022-08-15]. ISSN 1752-4512. Dostupné z: doi:10.1093/police/pan014

⁶⁹ GRUSZCZAK, Artur. Criminal Intelligence in the EU: A Non-state Response to Organized Crime. *Intelligence Security in the European Union* [online]. London: Palgrave Macmillan UK, 2016-08-06, 2(1), 173-198 [cit. 2022-08-15]. ISBN 978-1-137-45511-6. ISSN 1752-4512. Dostupné z: doi:10.1057/978-1-137-45512-3_7, str. 181.

5. informace z celého procesu jsou zpět poskytnuty Europolu, který je využívá k vyhotovení dalších posouzení.⁷⁰

Posouzení hrozob, rizik a situace bylo zavedeno pod jednu zprávu zvanou Posouzení hrozob z organizovaného zločinu (Organized Crime Threat Assessment - OCTA). Posouzení z hrozob vypracovává Europol, který ji sestavuje na základě informací od členských států, třetích států a dalších mezinárodních organizací. OCTA je strategický dokument, který stanovuje priority a vede směr operací policejních sborů jednotlivých členských států. OCTA se skládá z posouzení hrozob, jejich hodnocení, popisuje rozsah hrozob a jejich dopad na kriminalitu. Dále je to posouzení rizik, kdy jsou identifikovány zranitelná místa, která mohou být zneužita a součástí jsou i nápravná opatření vedoucí k eliminaci těchto rizik. Posledním článkem je posouzení situace či také zpráva o situaci, která poskytuje informace a náhled na kriminální situaci v dané oblasti či obecně na úrovni celé EU.⁷¹

První taková zpráva byla vydána v roce 2006 a zahrnovala 4 priority v oblasti nelegálního obchodu se ženami, dovozu drog do EU, výroby drog na území EU a na vliv ruské menšiny⁷². Výše uvedený cyklus a zaměření na problémy dané touto zprávou vyžadovaly vysoké nasazení členských států a stavěly vysoké požadavky na sdílení informací, takovým požadavkům ale členské státy nebyly schopny dostát, a proto ECIM nikdy či zatím nedosáhl požadovaných cílů a výsledků. Nicméně aktivity spojené s modelem zvýšily povědomí o ILP, nastartovaly změny ve výměně informací a více zviditelnily Europol. Zároveň ale byla odhalena čistá závislost Europolu na dodávání informací ze strany členských států, a jaké to může způsobovat problémy, když jeden stát je na informace štědrý a druhý je naopak nespolupracující.

2.4.1 Další vývoj

⁷⁰ BRADY, H. Europol and the European Criminal Intelligence Model: A Non-state Response to Organized Crime. *Policing* [online]. 2008, 2(1), 103-109 [cit. 2022-08-15]. ISSN 1752-4512. Dostupné z: doi:10.1093/police/pan014, str. 107.

⁷¹ ŠEBEK, Vladimír. The road towards a european criminal intelligence model – ECIM. *Strani pravní život* [online]. 2015, (4) [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.stranipravnizivot.rs/index.php/SPZ/article/download/154/153/>, str. 227.

⁷² BRADY, H. Europol and the European Criminal Intelligence Model: A Non-state Response to Organized Crime. *Policing* [online]. 2008, 2(1), 103-109 [cit. 2022-08-15]. ISSN 1752-4512. Dostupné z: doi:10.1093/police/pan014, str. 107.

Po krachu ECIMu jako takového zůstal ovšem stále tlak na sdílení informací a policejní spolupráci. Změny proto přinesla především celková restrukturalizace Evropské unie, které přinesla Lisabonská smlouva a ve stejném roce přijatý Stockholmský program. Lisabonská smlouva zrušila tří pilířovou strukturu, zavedla jednotnou Evropskou unii s právní subjektivitou a centralizovala do ní všechny politiky. Stockholmský program obsahuje směřování členských států EU v oblasti vnitřních věcí, vnitřní bezpečnosti, migrace či boje proti organizovanému zločinu.

Nové znění Smlouvy o fungování EU umožňuje těsnější spolupráci v oblasti potírání organizovaného zločinu a podporuje výměnu informací. Umožňuje Evropskému parlamentu a Radě přijmout opatření ke *shromažďování, uchovávání, zpracování, analýzy a výměny příslušných informací*. Dále může přijmout opatření ke vzdělávání policistů, společných metody vyšetřování organizované trestné činnosti a opatření k operativní spolupráci. Také upravuje postavení Europolu.⁷³ SFEU svým článkem 77 zřizuje Stálý výbor pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti (Standing Committee on Operational Cooperation on Internal Security – COSI). COSI má za úkol zajišťovat operativní spolupráci v záležitostech vnitřní bezpečnosti Unie a vyhodnocuje tuto spolupráci.⁷⁴

Stockholmský program⁷⁵ stanovil nové přístupy k zajišťování vnitřní bezpečnosti a justiční spolupráci. Zopakoval požadavky na zavedení přístupu ILP, úzkou spolupráci agentur EU a členských států a výměnu informací mezi nimi. Vyslovuje požadavek na vypracování Strategie vnitřní bezpečnosti. Základní teze této strategie jsou přijetí ILP a proaktivního přístupu k potírání závažné kriminality, rozvoj modelu pro výměnu a sdílení informací a posílení operativní spolupráce.

Ve světle všech těchto strategických materiálů a za přispění belgického předsednictví došlo v roce 2010 k navržení nové struktury kriminálního

⁷³ Kapitola 5 Smlouvy o fungování EU, *Smlouva o fungování Evropské unie* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>.

⁷⁴ *Stálý výbor pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti (COSI)* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/council-eu/preparatory-bodies/standing-committee-operational-cooperation-internal-security/>

⁷⁵ *Stockholmský program: otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/agenda-eu-na-mv-vicelety-program-pro-oblast-spravedlnosti-a-vnitrnich-veci.aspx>

zpravodajství a sdílení informací v EU. COSI navrhl zřízení cyklu politik EU pro organizovaný a závažný mezinárodní zločin postavení na přístupu ILP. Tento cyklus představuje soubor strategických analýz, politických rozhodnutí a plánů operací. Tento soubor má přinést systémovou úpravu reakce na aktuální hrozby organizovaného a závažného zločinu⁷⁶. Zásadním rozdílem oproti ECIM je ale přijetí politické odpovědnosti za rozvoj těchto politik ze strany COSI, který je pracovním orgánem Rady EU. Původně byl hnacím motorem celého modelu Europol, který ale nedisponuje takovým politickým kapitálem, aby mohl ovlivňovat členské státy k větší spolupráci a rozvíjet tak ECIM. V případě cyklu politik se ale Europol stává pouze výkonnou složkou, ústředním místem, kde se schází a analyzují informace, nicméně už není odpovědný za rozvoj a vyhodnocování účinnosti těchto politik.⁷⁷ Projekt zavedení cyklu politik byl rozdělen do dvou fází, kdy v letech 2011–2013 byl představen úvodní dvouletý cyklus a poté již byl zaveden plnohodnotný čtyřletý cyklus v období 2013–2017. Cyklus politik je tvořen čtyřmi kroky:

1. Identifikace nejzávažnějších hrozob organizované kriminality v EU v analýze hrozob SOCTA (Serious and organised crime threat assessment – nástupce OCTA). Dokument SOCTA vypracovává Europol za spolupráce s členskými státy.
2. Dokument SOCTA je předložen Stálému výboru (COSI), který vybírá, prioritizuje a schvaluje oblasti kriminality, které představují největší hrozbu. Každá priorita je poté rozpracována do čtyřletého plánu (MASP), který obsahuje jasně dané strategické cíle. Dosahování strategických cílů je zajištěno vypracováním operačního akčního plánu (OAP) na jeden rok.

⁷⁶ GRUSZCZAK, Artur. Criminal Intelligence in the EU: A Non-state Response to Organized Crime. *Intelligence Security in the European Union* [online]. London: Palgrave Macmillan UK, 2016, 2016-08-06, 2(1), 173-198 [cit. 2022-08-15]. ISBN 978-1-137-45511-6. ISSN 1752-4512. Dostupné z: doi:10.1057/978-1-137-45512-3_7, str. 182.

⁷⁷ GRUSZCZAK, Artur. The EU Criminal Intelligence Model: problems and issues. In: BANACH-GUTIEREZ, Joanna Beata a Christopher HARDING. *EU Criminal Law and Policy: Values, Principles and Methods*. Routledge, 2017, s. 149-167. ISBN 978-1-138-91488-9.

3. Jednotlivé operační akční plány jsou plněny v rámci EMPACT projektů, kde již dochází ke konkrétním činnostem a akcím orgánů členských států.
4. Na konci cyklu politik je tento cyklus důkladně zhodnocen a výsledky hodnocení slouží k formulaci nového čtyřletého cyklu.⁷⁸

EMPACT je základním prvkem cyklu politik, v rámci jednotlivého EMPACT projektu dochází převedení politických priorit daných ze strany COSI a stanovených v operačním akčním plánu do reálných úkolů a činností, při kterých jsou zapojovány jak agentury EU, tak policejní útvary členských států. Každý EMPACT projekt má svého vedoucího a je podporován Europolem.⁷⁹

2.5 Kriminální zpravodajství v ČR

Kriminální zpravodajství v České republice není aktuálně ukotveno v právních předpisech, tudíž je potřeba čerpat především z akademického prostředí, což reflektuje především jeden z výzkumných úkolů Fakulty bezpečnostní právní Policejní akademie ČR v Praze – „*Kriminální zpravodajství jako nástroj, predikce, prevence, odhalování a objasňování trestné činnosti a zajišťování vnitřní bezpečnosti*.⁸⁰“ V rámci tohoto výzkumného úkolu vznikla v kolektivu L. Michálka zatím jediná publikace týkající se výhradně kriminálního zpravodajství v českém prostředí.⁸¹ O pojmu kriminálního zpravodajství se nezmiňuje ani jeden z nejdůležitějších strategických dokumentů v oblasti bezpečnosti poslední doby – Audit národní bezpečnosti⁸².

Dále mimo akademické práce nalézáme i další zmínky, v časopise Státní zastupitelství z roku 2009 informuje tehdejší náměstek policejního prezidenta pro

⁷⁸ STIERANKA, Jozef a Michal MARKO. *Kriminálne spravodajstvo*. Bratislav: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 9788057101239, str. 39-40.

⁷⁹ GRUSZCZAK, Artur. The EU Criminal Intelligence Model: problems and issues. In: BANACH-GUTIEREZ, Joanna Beata a Christopher HARDING. *EU Criminal Law and Policy: Values, Principles and Methods*. Routledge, 2017, s. 149-167. ISBN 978-1-138-91488-9.

⁸⁰ Vědeckovýzkumná činnost Policejní akademie ČR v Praze v letech 2017-2023 [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://www.polac.cz/g2/view.php?o_skole/veda/vvc_17.html

⁸¹ MICHÁLEK, Luděk. Kriminální zpravodajství jako nástroj kontroly trestné činnosti a zajišťování vnitřní bezpečnosti. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2020. ISBN 9788072515066.

⁸² Audit národní bezpečnosti [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/audit-narodni-bezpecnosti>

trestní řízení o budování národního modelu kriminálního zpravodajství⁸³. Dále v Bulletinu Národní protidrogové centrály se v článku zaměřujícím se na kriminalitu na internetu autor dotýká kriminálního zpravodajství, přirovnává ho do naší roviny k operativně pátrací činnosti, ale poznamenává vhodnější označení jako kriminální zpravodajství, jelikož je přiléhavější k daným činnostem⁸⁴. Z tohoto vyplývá, že česká policie má o kriminálním zpravodajství ponětí jako takovém, ale stále nedošlo k hlubšímu rozpracování tématu, o čemž svědčí i odpověď na dotaz dle zákona o svobodném přístupu na téma terminologie a zavedení kriminálního zpravodajství v podmínkách Policie ČR z roku 2020⁸⁵. Tato odpověď nám dává alespoň základní vhled na to, jak Policie ČR na kriminální zpravodajství pohlíží – a to především jako na nástroj analytiky a zpracování dat, jelikož odkazuje především na knihu *Výkladový slovník analytiky, aneb, jak zpracovávat data*⁸⁶, a není zde brána v potaz definice kriminálního zpravodajství českých autorů. Dále i odpověď na otázku stavu zavedení modelu kriminálního zpravodajství je značně nejasná, pouze je zmíněno, že systém kriminální analýzy je teprve ve fázi tvorby. V odpovědi také můžeme nelézt to, že zavedení národního systému kriminální analýzy je dáno jako úkol v rámci Zprávy o plnění Národního schengenského plánu za rok 2019. Samotný Národní schengenský plán se o problematice také nezmiňuje⁸⁷.

I proto je snahou kolektivu autorů z Policejní akademie ČR v Praze, aby kriminální zpravodajství nahradilo⁸⁸ pojem používaný v české terminologii a právním řádu – operativně pátrací činnost. Před rozebráním operativně

⁸³ KREJČÍKOVÁ, Kateřina. Porada nejvyšší státní zástupkyně s vrchními a krajskými zástupci. *Státní zastupitelství*. 2009, 7(1), 40-43.

⁸⁴ SYPECKÝ, Jiří. POLICIE & INTERNET (ANEBO KRIMINÁLNÍ ZPRAVODAJSTVÍ NA INTERNETU). *BULLETIN NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY*. 2015, (2), 46-52. ISSN 1211-8834.

⁸⁵ *Kriminální zpravodajství: Zveřejnění podle ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb.* [online]. 2020 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kriminalni-zpravodajstvi.aspx>

⁸⁶ OPAT, Lubomír. *Výkladový slovník analytiky, aneb, Jak zpracovávat data*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. ISBN 8086861198.

⁸⁷ *Národní schengenský plán 2014* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/narodni-schengensky-plan-2014.aspx>

⁸⁸ KLOUBEK, Martin, Luděk MICHÁLEK a Ladislav POKORNÝ. Prostředky operativně pátrací a zpravodajské činnosti v podmínkách České republiky. In: STIERANKA, Jozef a Michal MARKO. *Aktuálne otázky aplikácie kriminálneho spravodajstva v kontexte nových trendov v Európskej unii*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2018, s. 86-105. ISBN 978-80-8054-760-8, str. 103.

pátracích prostředků je třeba vyjasnit, co je to samotná operativně pátrací činnost – „*Operativně pátrací činnost policie (operativní zpravodajství) má právní povahu. Představuje systém specifických forem, metod a prostředků využívaných převážně utajovaným způsobem, k tomu pověřenými příslušníky působícími v zákonem určených policejních orgánech. Představuje souhrn utajovaných činností, které jsou zaměřeny na získávání, zpracování a interpretaci informací z veřejných, neveřejných i utajovaných zdrojů, jejichž konečná interpretace je určena omezenému okruhu určených osob. Cílem operativně pátrací činnosti je ochrana společnosti před kriminalitou*“⁸⁹ Tato definice operativně pátrací činnosti již v sobě reflektuje⁹⁰ práci s informacemi a je v ní také možno spatřovat obrysy základního zpravodajského cyklu.

Základní formy operativně pátrací činnosti jsou tři. Předcházení, tedy preventivní působení policie, ať již v rámci generální prevence, tak konkrétní preventivní aktivní opatření k zamezení dalšího páchání trestné činnosti ze stran organizovaných zločineckých struktur. Dále je to odhalování, kdy policie odhaluje připravovanou, probíhající či dokonanou trestnou činnost. Poslední základní formou je objasňování, kdy policie již prověřuje, prošetřuje a dokumentuje známou trestnou činnost. Za další formu operativně pátrací činnosti mimo tuto trojici považujeme úkony v rámci trestního řízení, a to především v přípravném řízení. Metody⁹¹, také postupy, operativně pátrací činnosti jsou operativní pronikání, získávání a prověrka operativních informací (operativní vytěžování, operativní obhlídka, operativní prověrka), osobní pátrání a operativní rozpracování.

2.5.1 Operativně pátrací činnost a prostředky

Samotné prostředky dělíme na operativně pátrací prostředky a podpůrné operativně pátrací prostředky. Mimo systém operativně pátracích prostředků, nicméně stále v oboru operativního získávání informací, se nachází specifické prostředky získávání informací, které využívají zpravodajské služby. Dále se

⁸⁹ Tamtéž, str. 88.

⁹⁰ Srov. DVOŘÁK, Vratislav a Martin KLOUBEK. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2011. ISBN 9788072513512, str. 9.

⁹¹ Srov. DVOŘÁK, Vratislav a Martin KLOUBEK. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2011. ISBN 9788072513512, str. 37.

v právní úpravě vyskytuje několik institutů, které zákon přímo za operativně pátrací prostředky neoznačuje, ale rozhodně mezi ně patří. Mezi takové spadá především některá další ustanovení trestního řádu, a také dále prostředky umožňující přeshraniční spolupráci při vyšetřování trestných činů dle speciálního zákona.

Operativně pátrací prostředky jsou upraveny zákonem č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Operativně pátracími prostředky dochází k silnému zásahu do základních práv a svobod, a proto je jejich použití značně zákonně limitováno. Především operativně pátrací prostředky musí být použity pouze k získání skutečností důležitých pro trestní řízení, dále se používají až jako ultima ratio – tedy až pokud nelze sledovaného účelu dosáhnout jinak. Operativně pátrací prostředky lze použít pouze v řízení o úmyslném trestném činu. Také je omezen okruh policejních orgánů, jejichž útvary mohou operativně pátrací používat, tyto útvary k tomu musí být pověřeny představeným daného policejního orgánu⁹². Jedná se tedy o útvary Policie ČR, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Vojenského zpravodajství, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace. Je třeba poznamenat, že v případě vyjmenovaných zpravodajských služeb používají operativně pátrací prostředky útvary vnitřní inspekce, které vystupují jako policejní orgán v případě trestního řízení s příslušníky daných služeb. Paragraf 158b trestního řádu uvádí přímo jako operativně pátrací prostředky předstíraný převod, sledování osob a věcí a použití agenta.

Nadále zůstaneme v trestním řádu, kde se nalézají i další instituty, které sám trestní řád operativně pátracími prostředky nenazývá a řadí je do předběžných a zajišťovacích opatření, nicméně zcela jistě je řadíme do kriminálního zpravodajství. Jedná se o zadržení, otevření, záměnu a sledování zásilky a dále odposlech a záznam telekomunikačního provozu.

Jelikož kriminalita nezná hranic, tak je potřeba hledat instituty mezinárodní spolupráce ve zvláštním zákoně, kterým je zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních (zákon č. 104/2013 Sb.). Ačkoli tento zákon instituty v něm uvedené označuje jako úkony právní pomoci, tak je také řadíme

⁹² § 158b, zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

do oblasti kriminálního zpravodajství. Jedná se o skryté vyšetřování, přeshraniční sledování, přeshraniční odposlech a sledování zásilky⁹³.

2.5.2 Podpůrné operativně pátrací prostředky

Podpůrné operativně pátrací prostředky jsou obsaženy ve více zákonech dle jednotlivých bezpečnostních sborů a vojenské policie, které jimi disponují. Jsou využívány k získávání prvních informacích o trestné činnosti, před a během trestního řízení a také k zajištění krátkodobé ochrany. Podpůrné operativně pátrací prostředky mají konspirativní charakter. Habich a Kloubek používají v souvislosti s nimi termín policejní zpravodajství⁹⁴. Podpůrné operativně pátrací prostředky jsou podporou pro nasazení operativně pátracích prostředků, mají operativní charakter a jejich přímým účelem není získávat důkazy pro trestní řízení.

Tabulka č. 1 – Přehled podpůrných operativně pátracích prostředků

Instituce	Právní předpis	Podpůrné operativně pátrací prostředky	
Policie ČR	273/2008 Sb.	§ 73	Informátor
		§ 74	Krycí prostředky
		§ 75	Krycí doklad
		§ 76	Zabezpečovací technika
		§ 77	Zvláštní finanční prostředky
Celní správa	17/2012 Sb.	§ 39	Krycí prostředek
		§ 40	Krycí doklad
		§ 41	Zabezpečovací technika
		§ 42	Zvláštní finanční prostředky
		§ 43	Informátor
Generální inspekce bezpečnostních sborů	341/2011 Sb.	§ 42	Podpůrné operativně pátrací prostředky užívá dle odkazu na zák. 273/2008 Sb., § 72 - 77
Vězeňská služba	555/1992 Sb.	§ 46b	Zabezpečovací technika Zvláštní finanční prostředky
Vojenská policie	300/2013 Sb.	§ 42	Nástrahové prostředky a zabezpečovací technika
		§ 43	Zvláštní finanční prostředky

Zdroj: zpracování autora dle zákonné úpravy

⁹³ § 59-65, zákona č. 104/2013 Sb., zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních

⁹⁴ HABICH, Lukáš a Martin KLOUBEK. *Činnost policejních služeb: stav k 1.6.2019*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019. ISBN 9788072514816, str. 68.

Policie ČR, Celní správa a Generální inspekce bezpečnostních sborů disponují stejnou sadou podpůrných operativně pátracích prostředků. Vězeňská služba a Vojenská policie mají k dispozici pouze omezené instituty, u obou sborů bychom ale mohli předpokládat jejich rozšíření. U Vězeňské služby by bylo vhodné rozšíření o institut informátora, který by posílil odhalování a předcházení trestné činnosti ve věznicích⁹⁵. Vojenská policie se poměrně nedávno dočkala rozšíření pravomocí novelou trestního řádu o vyšetřování trestních činů ve věcné působnosti Vojenské policie, i proto by měl být příslušný zákon doplněn o další podpůrné operativně pátrací prostředky, aby Vojenská policie měla stejné prostředky při vyšetřování jako Policie ČR⁹⁶.

2.5.3 Další instituty zákona o Policii ČR

Zákon o Policii ČR mimo kodifikované podpůrně operativní prostředky vymezuje i další postupy při práci policie, které je třeba řadit do oblasti kriminálního zpravodajství. Paragraf 66 zákona hovoří o získávání informací z evidencí, které jsou vedeny na základě právního předpisu. Informace jsou poskytovány správcem evidence a jsou určeny k plnění konkrétního úkolu policie. Dále jsou taxativně vyjmenovány evidence, do kterých má policie dálkový a nepřetržitý přístup.⁹⁷

Pro získávání poznatků o trestné činnosti využívá policie ustanovení paragrafů 69-71a zákona, především § 69 stanovuje, že policista vyhledává, odhaluje a dokumentuje skutečnosti, které nasvědčují spáchání trestného činu. Paragraf 69 tedy můžeme považovat za převedení operativně pátrací činnosti do dikce zákona. V době získávání těchto poznatků tedy policie nemá dostatek informací o trestněprávní povaze skutku.⁹⁸ Policista při tom využívá oprávnění a prostředky zákona, mohou to být např. podání vysvětlení, pořizování záznamů

⁹⁵ KLOUBEK, Martin a Luděk MICHÁLEK. Prostředky operativně pátrací činnosti a specifické prostředky získávání informací v oblasti organizované kriminality: Aktuální změny v právní úpravě České republiky. In: JAGNEŠÁK, Jakub a Adrián VAŠKO. ORGANIZOVANÝ ZLOČIN V STREDOEURÓPSKOM REGIÓNE – „Pozícia a rola kriminálneho spravodajstva v systéme identifikácie aktivít kriminálnych skupín“: Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislavě, 2019, s. 77-94. ISBN 978-80-8054-829-2.

⁹⁶ Závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace: Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a o změně některých zákonů (zákon o Vojenské policii), Dostupné také z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=973&CT1=0>

⁹⁷ § 66 zákona č. 273/2008 Sb., zákon o Policii České republiky

⁹⁸ VANGELI, Benedikt. Zákon o Policii České republiky: komentář. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 9788074005435, str. 297.

dle § 62 zákona, požadovat informace nebo využívat podpůrné operativně pátrací prostředky.

Pro kriminální zpravodajství je podstatné vymezení zájmového (kriminálního) prostředí, kde je ho používáno, což nám nabízí odst. 1 § 70 zákona: „*Zájmovým prostředím se pro účely tohoto zákona rozumí prostředí, v němž lze důvodně předpokládat získání poznatků důležitých pro zamezování, odhalování a dokumentování trestních činů, ke zjišťování jejich pachatelů a k předcházení těmto trestním činům.*⁹⁹ Tedy zájmové prostředí je právě místo, kde policie proaktivně působí a může k tomu využít operativní pronikání dle druhého odstavce § 70 zákona. Při této činnosti policista proniká do zájmového prostředí a zastírá skutečný důvod své činnosti. Toto je možné vykonávat bez dalšího zákonného povolení a činnost dle tohoto předpisu se nemusí vztahovat ke konkrétnímu trestnému činu. Policista v zájmovém prostředí získává a dokumentuje informace, které mohou vést k odhalení trestné činnosti či její přípravy. Nepožívá ale výsad institutu agenta dle § 158e trestního rádu, nemá tedy žádné speciální pravomoci, pokud by tedy provedl úkon vůči osobě, musel by prokazovat svou příslušnost k policii. Zákon přímo zmocňuje policistu při pronikání do zájmového prostředí k využívání podpůrných operativně pátracích úkonů.

Zvláštní úpravu představuje paragraf 71 zákona, který se zaměřuje přímo na oblast terorismu. Opravňuje zvláštní útvar policie určený k boji s terorismem žádat o poskytnutí provozních a lokalizačních údajů, výpisů o použití elektronického platebního prostředku a informace o době a místě poskytnutí zdravotní péče. Hrozba terorismu, která umožní použití tohoto institutu musí být konkrétní a podložená. Pověřeným útvarem pro boj s terorismem byla Národní centrála proti organizovanému zločinu, nicméně v době psaní práce již Policie ČR zřídila nový celorepublikový útvar, do kterého z NCOZ byla vyčleněna problematika terorismu – Národní centrálu pro terorismu, extremismu a kybernetické kriminalitě¹⁰⁰.

⁹⁹ § 70, odst. 1., zákona č. 273/2008 Sb., zákon o Policii České republiky

¹⁰⁰ Česko má od pátku nový elitní policejní útvar. Zaměří se na boj proti terorismu a kyberkriminalitě. *Irozhlas.cz* [online]. 15. 07. 2022 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/organizovany-zlozin-terorismus-kyberkriminalita-ncoz-policie_2207151121_jca

Další zvláštní úpravou je paragraf 71a zákona, který umožňuje policii přístup k údajům získaným při správě daně. Přístup k údajům je možný pro účely trestního řízení, případně pro účely zahájení trestního řízení. Zároveň je omezena možnost získávání údajů na případy, kdy se jedná o oblast korupce, terorismu, organizovaného zločinu, hospodářské kriminality a pro případy legalizace výnosů z trestné činnosti. Jedná se o informace o finančních a majetkových poměrech fyzických a právnických osob, které mohou odhalit, jak je osoba zapletená do trestné činnosti. Takto získané údaje lze použít jako důkaz v trestním řízení.¹⁰¹

2.5.4 Zvláštní způsoby získávání informací

Zpravodajské služby disponují možností získávat informace zvláštními způsoby dle svých zákonů a ve své působnosti. Jelikož je přísně dodržován oddělovací imperativ, tak zpravodajské služby nemají žádné výkonné pravomoci a použití informací získaných zpravodajskou službou jako důkazu v trestním řízení není možné. Ovšem zákon o zpravodajských službách umožňuje předávání informací, které zpravodajské služby při své činnosti zjistily a které patří do působnosti policejních orgánů¹⁰². Takto předávané operativní informace tedy neslouží jako důkaz, ale lze je použít pro další postup policie v trestním řízení. Operativní informace přináší policejnímu orgánu tedy podklady pro nalezení a provedení důkazu již dle trestního řádu¹⁰³.

Všechny tři české zpravodajské služby mohou používat specifické prostředky získávání informací, nicméně v tomto systému panuje nejednotnost jak mezi službami samotnými, tak i ve vztahu k operativně pátracím prostředkům a podpůrným operativně pátracím prostředkům, kdy obsahově podobné činnosti mají především jiné názvy. Obecně prostředky zákony dělí na zpravodajské prostředky a osoby jednající ve prospěch dané služby.

¹⁰¹ VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 9788074005435, str. 306.

¹⁰² § 8, odst. 3 zákona č. 153/1994 Sb., zákon o zpravodajských službách České republiky

¹⁰³ POKORNÝ, Ladislav. K rozlišení zpravodajství a kriminálního zpravodajství. *Kriminalistika*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2014, 47(1). ISSN 1210-9150, str. 49.

Tabulka č. 2 – Přehled specifických prostředků získávání informací

Zpravodajská služba	Právní předpis	Specifický prostředek získávání informací	Povolení/ rozhodnutí
Bezpečnostní informační služba	154/1994 Sb.	§ 7	Zpravodajské prostředky
		§ 8	Zpravodajská technika Povolení předsedy senátu vrchního soudu
		§ 13	Krycí prostředky a krycí doklady Rozhodnutí ředitele
		§ 14	Sledování Rozhodnutí ředitele/vedoucí organizačního útvaru
		<i>Využívání osob</i>	
		§ 15	Využívání služeb osob jednajících ve prospěch BIS Není nutné
Vojenské zpravodajství	289/2005 Sb.	§ 7	Zpravodajské prostředky
		§ 8	Zpravodajská technika Povolení předsedy senátu vrchního soudu
		§ 13	Krycí doklady Rozhodnutí ředitele
		§ 14	Krycí prostředky Rozhodnutí ředitele
		§ 15	Sledování osob a věcí Ministr obrany
		<i>Využívání osob</i>	
		§ 16	Využívání osob jednajících ve prospěch VZ Není nutné

Úřad pro zahraniční styky a informace	153/1994 Sb. – Zvláštní ustanovení o ÚZSI	§ 18	Sledování osob a věcí, krycí doklady, nástrahová a zabezpečovací technika, osoby jednající ve prospěch úřadu	Není nutné
---------------------------------------	---	------	--	------------

Zdroj: zpracování autora dle zákonné úpravy

Rozdíly vidíme především v různém pojmenování stejných úkonů, např. v případě BIS se jedná o sledování, VZ i ÚZSI využívá sledování osob a věcí. Zároveň VZ má krycí doklady a krycí prostředky rozdělené do dvou různých ustanovení, narozdíl od BIS. Naprosto rozdílná situace panuje u ÚZSI, kdy Úřad nemá ani vlastní zákon, a čerpá tak ze střechového zákona o zpravodajských službách, který jeho prostředky ani neoznačuje jako specifické prostředky získávání informací, a tudíž pro ně není potřeba zvláštního povolení. Tyto prostředky využívá Úřad v případě potřeby ochrany činností, které vykonává na území ČR a pokud je to nutné i pro plnění úkolů v působnosti Úřadu¹⁰⁴. V pojmenování se dále zásadně liší především informátor jako podpůrný operativně pátrací prostředek, zatímco zpravodajské služby tuto osobu pojmenovávají jako osobu jednající ve prospěch, přitom ještě BIS v přesném znění zákona tento institut pojmenovává jako *využívání služeb osob jednajících ve prospěch BIS*, VZ nezmiňuje už služby, ale pouze osobu.

2.5.5 Instituce kriminálního zpravodajství v ČR

Jak již bylo řečeno, kriminální zpravodajství není jakkoli právně ukotveno, tudíž ani nemohou být přesně dané instituce, které by ho měli provádět. Proto z výše uvedených oprávnění můžeme dovozovat dvě hlavní skupiny, které se na plnění úkolů, které naplňují definice kriminálního zpravodajství podílejí. Jsou to bezpečnostní sbory a zpravodajské služby. Z množiny bezpečnostních sborů

¹⁰⁴ MICHÁLEK, Luděk, Ladislav POKORNÝ, Jozef STIERANKA, Michal MARKO a Adrián VAŠKO. *Zpravodajské služby a zpravodajská činnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075987259.

vyjmenovaných zákonem o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů¹⁰⁵ ale vybíráme tu množinu, která má na starosti vymáhání práva – *law enforcement*. Tedy Policie ČR, Celní správa ČR, Vězeňská služba ČR a Generální inspekce bezpečnostních sborů. Mimo ty řazené dle zákona č. 361/2003 Sb. bychom počítali mezi složky vymáhající právo Vojenskou policii.

Zpravodajské služby, ačkoli dvě z nich můžeme řadit do množiny bezpečnostních sborů, nejsou složky vymáhání práva. Definuje je zákon č. 153/1994 Sb. a jsou jimi Bezpečnostní informační služba, Úřad pro zahraniční styky a informace a Vojenské zpravodajství. Mezi zpravodajskými službami je jediná BIS dle zákona pověřena k zajišťování informací týkajících se organizovaného zločinu a terorismu. Je ale nutné podotknout, že ani v jednom případě není daný pojem spojovaný s konkrétním trestným činem, v oblasti organizovaného zločinu jde především o situace prorůstání tohoto zločinu do struktur státu a jejich ovlivňování, které může mít vliv na samotný demokratický stát.¹⁰⁶ Tudíž v rámci kriminálního zpravodajství může přispívat policejním orgánům operativními informacemi, ale z důvodu uplatňování oddělovacího imperativu a nemožnosti použít informace získané zpravodajskou službou jako důkaz nebude BIS hlavním činitelem v kriminálním zpravodajství. Vojenské zpravodajství nemá ve své působnosti přímo vyjmenované nějaké druhy kriminality jako BIS, nicméně můžeme dovozovat dle paragrafu 5, odstavce 3, písmena d), zákona o zpravodajských službách¹⁰⁷, že se VZ musí zajímat o závažnou trestnou činnost, která ohrožuje resort obrany a ozbrojené síly. Především by se mohlo jednat o organizovaný zločin v oblasti hospodářské kriminality, a to zejména pokud přihlédneme k velikosti a náročnosti vojenských zakázek. Úřad pro zahraniční styky a informace zabezpečuje informace mající původ v zahraničí. Tudíž vycházíme-li z postavení zpravodajských služeb, má pouze BIS zákonné zmocnění do oblasti kriminality. U VZ ho můžeme dovozovat

¹⁰⁵ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

¹⁰⁶ POKORNÝ, L., CHROBÁK, J., FLIEGEL, M. Zákon o zpravodajských službách České republiky: Zákon o Bezpečnostní informační službě ; Zákon o Vojenském zpravodajství : komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075523785.

¹⁰⁷ „Vojenské zpravodajství zabezpečuje informace o záměrech a činnostech namířených proti zabezpečování obrany České republiky,“ § 5, odst. 3, písm. d) zákona č. 153/1994 Sb., zákon o zpravodajských službách České republiky

a ÚZSI ho ze svého postavení nemá vůbec. Z tohoto důvodu tak zpravodajské služby nebudou patřit mezi hlavní činitele v oblasti kriminálního zpravodajství.

Třetí, dosud nezmíněný činitel, patří také do oblasti zpravodajství, ale není jmenovanou zpravodajskou službou, jedná se o Finanční analytický úřad (FAÚ). FAÚ vykonává úkoly finančního zpravodajství a je tzv. finanční zpravodajskou jednotkou. Hlavními úkoly úřadu jsou boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, financování terorismu, šíření zbraní hromadného ničení a oblast uplatňování mezinárodních sankcí. Úřad vznikl a řídí se zákonem č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Tento zákon vybavuje úřad poměrně širokými možnostmi v oblasti získávání informací pro plnění svých úkolů. Informace může úřad vyžadovat od Policie ČR, zpravodajských služeb, orgánů veřejné moci a správce daně¹⁰⁸.

Úřad dále může vyžadovat informace z evidencí vedených na základě jiných právních předpisů, taxativně vyjmenovaných zákonem¹⁰⁹. Těsná spolupráce se zpravodajskými službami je i vymezená tímto zákonem, kdy zpravodajské služby oznamují úřadu skutečnosti o podezřelých obchodech k prošetření¹¹⁰. Úřad také spolupracuje především s Národní centrálou proti organizovanému zločinu, který plní úkoly úřadu pro vyhledávání majetku z trestné činnosti. Dále úřadu musí poskytovat informace pro povinné osoby vyjmenované zákonem, především se jedná o banky a další finanční instituce.¹¹¹ Úřad se řídí nejenom uvedeným zákonem, ale i další právní úpravou jako je zákon o provádění mezinárodních sankcí či zákon o evidenci skutečných majitelů. Dále činnost ovlivňuje legislativa Evropské unie a také vyhlášky České národní banky. Ačkoli je FAÚ nadán vcelku širokými pravomocemi v oblasti dožadování informací, tak sám o sobě informace nezískává operativní prací, jelikož nemá žádné výkonné pravomoci a není složkou vymáhajícího práva. Hlavním úkolem FAÚ je tedy analýza získaných informací, pokud ale zjistí okolnosti nasvědčující spáchání trestného

¹⁰⁸ § 30, odst. 1 a 2 zákona č. 253/2008 Sb., zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

¹⁰⁹ § 30, odst. 3 a 4 zákona č. 253/2008 Sb., zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

¹¹⁰ § 30, odst. 6 zákona č. 253/2008 Sb., zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

¹¹¹ § 2 zákona č. 253/2008 Sb., zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

činu, tak musí spolupracovat s policejními orgány dalších složek, především s Policií ČR.

Další bezpečnostní sbory, jako je Celní správa ČR, Vězeňská služba ČR, případně Vojenská policie jako součást Ministerstva obrany, mohou vykonávat kriminální zpravodajství, jelikož se podílí na odhalování a předcházení trestné činnosti, nicméně ale vždy ve své věcné působnosti, často musí spolupracovat s Policií ČR a někdy jí i celý případ předat. Generální inspekce bezpečnostních sborů je silně specializovaný bezpečnostní sbor, který úrovní svého utajení a konspirativnosti svých činností může být na pomezí se zpravodajskými službami, nicméně omezená věcná působnost inspekce nedává příliš možností širokému rozpětí kriminálního zpravodajství.

Proto Policie České republiky jako jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor s všeobecnou působností, který plní mimo jiné úkoly podle trestního řádu a předchází trestné činnosti, je nejlepší kandidát pro výkon kriminálního zpravodajství. Policii tvoří útvary – Policejní prezidium, útvary s celostátní působností, krajská ředitelství a útvary krajských ředitelství. Právě některé vybrané útvary s celostátní působností bychom zařadili mezi ty, které plní úkoly kriminálního zpravodajství.

Kriminální zpravodajství v Policii ČR je dle dostupných zdrojů stále značně neuchopené téma, nalézáme o něm různé zmínky skrz některé materiály policie a to především pouze v souvislostech s NPC a NCOZ. Různě probíhající změny a reformy toto téma nikdy přímo nezahrnovaly, i když dle vyjádření PČR¹¹² je povinnost zavedení evropského modelu kriminálního zpravodajství dána Národním schengenským plánem 2014¹¹³ a především Zprávou o plnění Národního schengenského plánu 2014 za rok 2019¹¹⁴. Zpráva o plnění by měla obsahovat doporučení k zavedení jednotného národního systému kriminální analýzy. Dalším koncepcním dokumentem je Koncepce rozvoje Policie ČR do

¹¹² *Kriminální zpravodajství: Zveřejnění podle ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb.* [online]. 2020 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kriminalni-zpravodajstvi.aspx>

¹¹³ *Národní schengenský plán 2014* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/narodni-schengensky-plan-2014.aspx>

¹¹⁴ Zpráva samotná je neveřejná. Byla přijata vládou 1. 06. 2020, viz <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vysledky-jednani-vlady-1--cervna-2020-181750/>

roku 2020 (aktualizace 2017)¹¹⁵, která stanovuje jako jednu z odpovědí na změny charakteru trestné činnosti nastavení jednotného způsobu zpracování informací – tedy cílené kriminální zpravodajství a operativní analýzu. Tato koncepce je prakticky jediný strategický dokument, který přímo kriminální zpravodajství zmiňuje. Aktuální Koncepce rozvoje Policie ČR do roku 2027¹¹⁶ již kriminální zpravodajství přímo nezmiňuje. Zaobírá se ovšem vznikem systému policejní analytiky, kdy má dojít k celkovému nastavení systému. Především by mělo jít o nastavení způsobu zpracování informací a stanovení jednotné formy analytických výstupů. Dále má stanovit jednotnou náplň činností analytiků napříč sborem, jejich vzdělávání a jejich odborné předpoklady. Prioritou je ovšem rozvoj jednotného analytického nástroje. Zároveň má dojít k nastavení sídlení informací s dalšími bezpečnostními orgány v ČR.¹¹⁷ Tyto požadavky reflektuje vznik Odboru centrální analytiky, více je o něm pojednáno níže v této kapitole. Mezi reorganizacemi policie je zároveň nyní novinka, kdy došlo k vyčlenění problematiky terorismu, extremismu a kybernetické kriminality z působnosti Národní centrálky proti organizovanému zločinu a vznikla Národní centrála proti terorismu, extremismu a kybernetické kriminalitě¹¹⁸.

Na úrovni Policejního prezidia je na nejvyšší úrovni pozice náměstka pro službu kriminální policie a vyšetřování, který je odpovědný především za kvalitu, rychlosť a ofenzivnost trestního řízení a operativně pátrací činnosti¹¹⁹. K jeho rukám funguje kancelář náměstka, jejíž aparát podporuje náměstka v jeho činnostech, především zabezpečuje návrhy koncepční, organizačních a legislativních materiálů týkajících se SKPV.¹²⁰

¹¹⁵ Koncepce rozvoje Policie České republiky do roku 2020 (aktualizace 2017) [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/wp-content/uploads/2017/04/Koncepce-rozvoje-Policie.pdf>.

¹¹⁶ Koncepce rozvoje Policie ČR do roku 2027 [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/koncepce-rozvoje-policie-cr-do-roku-2027-pdf.aspx>

¹¹⁷ Tamtéž str. 25.

¹¹⁸ Česko má od pátku nový elitní policejní útvar. Zaměří se na boj proti terorismu a kyberkriminalitě. *Irozhlas.cz* [online]. 15. 07. 2022 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/organizovany-zlozin-terorismus-kyberkriminalita-ncoz-policie_2207151121_jca

¹¹⁹ HABICH, Lukáš a Martin KLOUBEK. *Činnost policejních služeb: stav k 1.6.2019*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019. ISBN 9788072514816, str. 80.

¹²⁰ Kancelář náměstka policejního prezidenta pro SKPV [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kancelar-namestka-policejniho-prezidenta-pro-skpv-337387.aspx>

Dalším organizačním článkem v Policejním prezidiu je Úřad služby kriminální policie a vyšetřování. Úřad metodicky řídí, koordinuje a ovlivňuje činnosti útvarů SKPV, to jak útvarů s celostátní působností, tak útvarů zřízených krajskými ředitelstvími. Úřad SKPV měl být nahrazen Národním kriminálním úřadem¹²¹, který by neměl pouze metodicky řídit útvary SKPV, ale měl získat silnější postavení a kompetence k těmto útvarům. Vznik Národního kriminálního úřadu byl ale zatím odložen.

Mezitím ale vznikl podstatný útvar, který bychom zařadili do oblasti kriminálního zpravodajství, je jím Odbor centrální analytiky. Odbor vznikl k 1. dubnu 2020 a je zařazen do struktur Úřadu SKPV. Odbor představuje vrcholné analytické pracoviště policie, ve kterém se soustředí informace ze všech organizačních celků policie. Odbor má zajistit rozvoj a sjednocení analytických činností policie. Stavba odboru je nicméně stále v procesu, odbor by měl zajišťovat strategické analýzy pro účely rozhodování policie, analýzy otevřených zdrojů nebo také vyhledávat souvislosti mezi odděleně vedenými trestními řízeními¹²².

Národní centrála proti organizovanému zločinu SKPV vznikla v roce 2016 a úkolem centrály je odhalování organizovaného zločinu, závažné hospodářské kriminality a korupce. Agendy kybernetické kriminality, terorismu a extremismu byly vyčleněny z NCOZ do nově vzniklého útvaru.¹²³ V rámci NCOZ je již zavedený analytický odbor, který vyvíjí kriminálně zpravodajské postupy, využívá analytické nástroje a zpracovává statistické a hodnotící výstupy, pro přijímání strategických rozhodnutí. Hlavní náplní je případová analýza, tedy zpracovávání a vyhodnocování informací směřující k odhalování trestních činů. Dále zpracovává odborná stanoviska a strategické analýzy v oblasti operativně pátrací činnosti a vyšetřování trestních činů¹²⁴. Odbor analytiky NCOZ ve své výroční

¹²¹ Zpravodajství Organizační změny služby kriminální policie a vyšetřování [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/organizacni-zmeny-sluzby-kriminalni-policie-a-vysetrovani.aspx>

¹²² Interpelace PhDr. Pavla Žáčka, Ph.D. ve věci "Změny v Policii ČR a provádění lustrace [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=170913>

¹²³ Česko má od pátku nový elitní policejní útvar. Zaměří se na boj proti terorismu a kyberkriminalitě. *Irozhlas.cz* [online]. 15. 07. 2022 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/organizovany-zlocin-terorismus-kyberkriminalita-ncoz-police_2207151121_jca

¹²⁴ Výroční zpráva NCOZ 2021 [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyhodnoceni-cinnosti-vyrocní-zprava-ncoz-2021.aspx>, str. 64.

zprávě deklaruje svoji příslušnost k výkonu kriminálního zpravodajství: „*Koncepčně řeší kriminální zpravodajství a využívání analytických nástrojů pro strategické kriminálně zpravodajské analýzy.*“¹²⁵ Oddělení analytiky také rozvíjí svoje schopnosti v oblasti OSINT a rozvíjí pozici s názvem *operativec v online prostředí*.“ V NCOZ vzniklo zároveň specializované oddělení, které má za cíl zajišťovat a analyzovat digitální stopy. NCOZ je aktivní v projektu EMPACT, kdy je za ČR aktivní především v oblasti daňových trestních činů. Také v oblasti EU je NCOZ partnerem pro agenturu OLAF, kdy poskytuje úřadu součinnosti při vyšetřování poškozování finančních zájmů EU¹²⁶. Dále rozvíjí spolupráci s Eurojustem a Europolem.

Národní protidrogová centrála SKPV působí na poli závažné drogové kriminality, která má organizovaný, často mezinárodní, charakter. V rámci PČR je drogová kriminalita řešena také v rámci územních odborů a krajských ředitelství, NPC ale představuje vrchol soustavy boje proti drogové kriminalitě.

Výše uvedené útvary odhalují a vyšetřují trestnou činnost v jejich působnosti a jsou tak výkonnými útvary SKPV, nicméně především v oblasti operativně pátracích prostředků mají vyhraněnou věcnou působnost dva servisní útvary. Útvar zvláštních činností SKPV vykonává dle ustanovení trestního rádu odposlech a záznam telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí. Útvar speciálních činností SKPV zajišťuje použití agenta a provádění předstíraného převodu dle trestního rádu. ÚSČ dále zabezpečuje krycí doklady a ochranu svědků. Oba útvary tedy získávají informace ve prospěch dožadujících útvarů a jejich práce je konspirativního a utajeného charakteru, rozhodně pracují zpravodajskými metodami.

Zajímavý odkaz spojující policejní a zpravodajské činnosti můžeme ale nalézt v historii policie. V 90. letech po rozdělení ČSFR vznikly nové struktury policie a tehdejší Federální kriminální ústředna byla transformována na Ústřednu kriminální policie. V rámci struktur Ústředny byl zařazen útvar, které se zabýval organizovaným zločinem s názvem Útvar organizovaného zločinu

¹²⁵ Tamtéž.

¹²⁶ Tamtéž, str. 67.

a zpravodajství¹²⁷. Tento útvar tedy jasně vyjadřoval spětí se zpravodajskými metodami už přímo ve svém názvu, útvar s celostátní působností měl operativní a zpravodajskou činností potírat a vyšetřovat organizovaný zločin¹²⁸.

2.6 Kriminální zpravodajství v SR

Kriminální zpravodajství (kriminálne spravodajstvo) je ve Slovenské republice pevně ukotvenou součástí operativně pátrací činnosti v zákoně o Policejním sboru.¹²⁹

Paragraf 39a zákona stanovuje, že „kriminálnym spravodajstvom sa na účely tohto zákona rozumie činnosť, ktorou sa utajeným spôsobom získavajú, sústredujú a vyhodnocujú informácie o trestných činoch a ich páchateľoch a vytvárajú sa podmienky na použitie agenta.“¹³⁰ Kriminální zpravodajství je tedy jeden z prostředků operativně pátrací činnosti a hlavním cílem je vytvoření podmínek pro zavedení agenta do zájmového prostředí. Tyto úkoly v kriminálním zpravodajství může vykonávat policista pod trvalou nebo dočasnou legendou, za splnění podmínek daných zvláštním předpisem může být použit jako agent. Tento prostředek vykonává úzká skupina policistů organizovaných v Úřadu speciálních služeb a operací prezidia Policejního sboru.

¹²⁷ Historie NPC [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpv-historie.aspx>

¹²⁸ BLAŽEK, Pavel. Krach: temné pozadí Kubiceho aféry. Brno: Jota, 2009. Literatura faktu a military. ISBN 9788072176779.

¹²⁹ Zákon č. 171/1993 Z. z., zákon Národnej rady Slovenskej republiky o Policajnom zbere

¹³⁰ § 39a, odst. 1 zákona č. 171/1993 Z. z., zákon Národnej rady Slovenskej republiky o Policajnom zbere

3 Kriminální zpravodajství a ECIM ve vybraných zemích EU (praktická část)

V praktické části diplomové práce jsou prezentovány výsledky výzkumného šetření provedeného dotazníkovou formou. Výzkumné šetření bylo vykonáno Ing. Bc. Luďkem Michálkem, PhD., v rámci aktivit CEPOL – Evropské agentury pro policejní výcvik.

Cílem praktické části je analýza dotazníkového šetření, které mapuje stav a praxi využívání kriminálního zpravodajství a užití operativně pátracích prostředků při potírání závažné trestné činnosti v 16 zemích Evropské unie. V každé zkoumané zemi bylo cílem zjistit, zda používá kriminální zpravodajství při své činnosti, jaké jeho modely jsou v dané zemi využívané, jaké operativně pátrací prostředky jsou k dispozici a konkrétně jaké bezpečnostní útvary v dané zemi metody kriminálního zpravodajství používají. Dotazník také směřoval na zjištění pravomocí a zákonných zmocnění jednotlivých bezpečnostních útvarů.

3.1 Stanovení hypotézy

Autor vyslovuje dvě hypotézy, které budou pomocí analýzy dotazníkového šetření potvrzeny či vyvráceny.

H1 – Ve většině zkoumaných států jsou využívány metody kriminálního zpravodajství a užití operativně pátracích prostředků při potírání závažné trestné činnosti.

H2 – Ve většině zkoumaných států se metody kriminálního zpravodajství a užití operativně pátracích prostředků při potírání závažné trestné činnosti používají napříč bezpečnostními orgány.

3.2 Metodologie výzkumu

Dotazníkové šetření bylo provedeno, jelikož je ideálním prostředkem pro porovnání situace v evropských zemích. Metoda výzkumu je široce používaná a umožňuje rychlou a snadnou analýzu dat a jejich komparaci díky tomu, že jeden dotazník je totožný pro všechny respondenty. Otázky mají být co nejvíce konkrétní a specifické, respondent by neměl vyplněním dotazníku strávit příliš mnoho času.

Jednotkou výzkumu byli pracovníci bezpečnostních orgánů jednotlivých členských států, kteří se profesně orientují v kriminálním zpravodajství a oblasti policie a bezpečnosti. Z tohoto důvodu je celý dotazník v angličtině, aby bylo možné analyzovat data ze všech 16 evropských zemí.

Pomocí dotazníkového šetření bylo možné analyzovat a porovnat celkově 16 zemí EU. Dotazník (viz příloha č. 1) se skládá ze 13 otázek, z nichž zhruba polovina je uzavřená odpověď s výběrem možností ANO či NE, další polovina otázek jsou otevřené odpovědi. Většina odpovědí dotazníků pochází z roku 2019, dva pak z roku 2017, ale jelikož legislativa v oblasti kriminálního zpravodajství a používání operativně pátracích prostředků se nemění ani často, ani rychle, tak je můžeme považovat za relevantní.

3.3 Vyhodnocení dotazníku

3.3.1 Otázka č. 1

První otázka nám poskytla identifikaci respondenta, kdy je pro nás výzkum relevantní hlavně země, pro kterou je dotazník vyplňován. Celkem se podařilo získat data z 16 zemí. Jmenovitě se jedná o tyto země (řazeny abecedně): Belgie, Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Itálie, Irsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Malta, Polsko, Rumunsko a Španělsko. Je důležité také zmínit, že všechny výše zmíněné země jsou členskými státy Evropské unie. První otázka nám také identifikuje jméno respondenta a u jaké bezpečnostní složky pracuje, pro samotný výzkum jsou však tyto informace nepodstatné, a proto zde nebudou zmíněna.

3.3.2 Otázka č. 2

Druhá otázka nám dává odpověď na to, zda se v dané zemi používá termín kriminální zpravodajství (a je jedno, zda se jedná o zpravodajskou, bezpečnostní nebo policejní orgán).

Tabulka č. 3 – otázka č. 2

	Criminal Intelligence (CI) term is used in your country intelligence / security / police community?
ANO (13)	Španělsko, Belgie, Chorvatsko, Kypr, Estonsko, Itálie, Polsko, Lotyšsko, Francie, Malta, Bulharsko, Finsko a Litva

NE (3)	Česká republika, Irsko a Rumunsko
--------	-----------------------------------

Tabulka nám ukazuje, že ve většině (81 %) zkoumaných států se termín kriminální zpravodajství používá, zatímco pouze 3 země (Česká republika, Irsko a Rumunsko) ho nepoužívají. Můžeme konstatovat, že většinově se termín kriminální zpravodajství používá.

3.3.3 Otázka č. 3

Třetí otázka se ptá, zda je v dané zemi zaveden národní model kriminálního zpravodajství.

Tabulka č. 4 – otázka č. 3

	National Criminal Intelligence Model is applied in your country?
ANO (10)	Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Estonsko, Itálie, Lotyšsko, Francie, Malta, Bulharsko a Litva
NE (6)	Polsko, Belgie, Česká republika, Irsko, Finsko a Rumunsko

Z tabulky vyplývá, že zhruba 2/3 (68 %) států má národní model kriminálního zpravodajství, který však není zaveden v šesti zemích. Aplikace kriminálního zpravodajství zavedením národního modelu kriminálního je tak poměrně rozšířená, třetina států ho však dosud nezavedla.

3.3.4 Otázka č. 4

Otázka č. 4 zjišťuje aplikace konceptu zpravodajsky vedené policejní práce neboli intelligence-led policingu.

Tabulka č. 5 – otázka č. 4

	Intelligence Led Policing concept is applied in your country?
ANO (10)	Chorvatsko, Estonsko, Itálie, Lotyšsko, Francie, Malta, Irsko, Finsko, Bulharsko a Litva
NE (6)	Polsko, Španělsko, Belgie, Česká republika, Kypr a Rumunsko

Koncept Intelligence-led Policing je v praxi poměrně užívaný, dle tabulky č. 5 v 68 % zkoumaných států je aplikován, jen jedna třetina koncept nijak neaplikuje.

3.3.5 Otázka č. 5

Otázka č. 5 se skládá ze dvou částí. První část je uzavřená otázka ANO/NE, která zjišťuje existenci organizací či agentur, které vykonávají kriminální zpravodajství bez ohledu, zda pojed mají ve jménu.

Tabulka č. 6 – otázka č. 5

	Criminal Intelligence organizations / agencies exist in your country (per official tasks, does not matter if the term CI is officially used in your country)
ANO (15)	Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Estonsko, Itálie, Lotyšsko, Francie, Irsko, Malta, Bulharsko, Rumunsko, Belgie, Česká republika, Finsko a Litva
NE (1)	Polsko

Z odpovědí vyplývá, že všechny země kromě Polska mají organizace či agentury, které při své práci využívají kriminální zpravodajství.

Druhá část otázky je otevřená a ptá se jaké přesně jsou názvy organizací či agentur které v dané zemi používají kriminální zpravodajství. Žádá respondenta, aby zmíněné agentury rozdělil do 3 kategorií. A to zaprvé na ty, které jsou ve struktuře policie nebo organizací zajišťujících vymáhání práva. Druhá kategorie je pro zpravodajské služby vykonávají kriminální zpravodajství. Třetí jsou ostatní vládní složky či útvary, které kriminální zpravodajství používají (např. finanční zpravodajské jednotky). V následující části autor postupně vyhodnotí odpovědi postupně pro jednotlivé země tam, kde byly v dotazníku uvedeny.

Itálie – v Itálii v rámci první kategorie operuje Guardia di Finanza¹³¹ (finanční policie), která spadá pod ministerstvo financí, ale i tak se jedná o vojensky organizovanou ozbrojenou složku. Mandátem Guardia di Finanza jsou

¹³¹ *Italy* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.interpol.int/fr/Qui-nous-sommes/Les-pays-membres/Europe/Italie>

finanční trestné činy, pašování a obchod s drogami. Zároveň plní funkci celního orgánu a úkoly v ochraně hranic. V druhé kategorii je to italská rozvědka AISE a kontrarozvědka AISI. AISE (Agenzia Informazioni e Sicurezza Esterna) i AISI (Agenzia Informazioni e Sicurezza Interna) vznikly v roce 2007 velkou reformou italských zpravodajských služeb. Do třetí kategorie je zařazena UIF (L'Unita di Informazione Finanziaria per L'Italia), což je finanční zpravodajská jednotka podřízená italské národní bance.

Španělsko – kriminální zpravodajství při své činnosti využívá především policii, kde je zřízen Útvar strategického plánování a koordinace (Unidad de Planificación Estratégica y Coordinación¹³²), který koordinuje jednotlivé policejní oblasti a podporuje výkon zpravodajských činností v policejném sboru, zároveň zajišťuje výměnu informací mezi všemi úrovněmi zpravodajských jednotek v policii. Dále v rámci policejního sboru funguje Centrální jednotka kriminálního zpravodajství (Unidad Central de Inteligencia Criminal), která odpovídá za shromažďování, příjem, analýzu a zpracování informací souvisejících s kriminalitou. Dále připravuje a kontroluje strategické a operační plány činností. Těmito činnostmi podporuje jednotka vedení policie v řízení, plánování a rozhodování¹³³. Ve třetí skupině je zařazeno Zpravodajské centrum proti terorismu a organizovanému zločinu (Centro de Inteligencia contra el Terrorismo y el Crimen Organizado)¹³⁴, jehož úkolem je zpracovávání strategických informací týkajících se organizovaného zločinu, terorismu a extremismu, zpracování strategie proti těmto hrozbám a případně stanovování kritéria pro zásah odpovědných orgánů, se kterými spolupracuje. Další agentura v rámci třetí kategorie, představuje útvar ministerstva financí a digitální transformace Španělska, která má zkratku SEPBLAC¹³⁵ (Servicio Ejecutivo de la Comisión de Prevención del Blaueo de Capitales e Infracciones Monetarias). Tato jednotka se zaměřuje převážně na potírání praní špinavých peněž a boj proti financování terorismu.

¹³² Orden INT/28/2013 [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2013-662>

¹³³ Comisaría General de Policía Judicial [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://www.policia.es/_es/tupolicia_conocenos_estructura_dao_cgpoliciajudicial.php

¹³⁴ Intelligence Center for Counter-Terrorism and Organized Crime [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Intelligence_Center_for_Counter-Terrorism_and_Organized_Crime

¹³⁵ SEPBLAC [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.sepblac.es/en/>

Francie – ve Francii se kriminální zpravodajství používá ve všech třech kategoriích. V rámci policie se jedná zejména o DGSI¹³⁶ (*La direction générale de la sécurité intérieure*), úkoly DGSI jsou především v oblasti terorismu, extremismu, kontrarozvědných činností, kyberkriminality, proliferace a ochrany ekonomických zájmů Francie. DGSI se přímo odpovídá ministerstvu vnitra, dříve byla součástí Národní Policie (*Police nationale*). Další policejní složkou je francouzské četnictvo (*Gendarmerie nationale*), v rámci kterého působí útvar SCRCGN¹³⁷ (*Le Service Central de Renseignement Criminel*), jehož úkolem je poskytování informací k odhalování a předcházení organizovaného a násilného zločinu. Samotný volný překlad názvu útvaru je Ústřední kriminální zpravodajská služba a útvar deklaruje využívání kriminálního zpravodajství. Jeho úkoly a struktura tomu přesně odpovídají. Ze zpravodajských služeb kriminální zpravodajství využívají zejména rozvědka DGSE¹³⁸ (*Direction générale de la sécurité extérieure*) a vojenská zpravodajská služba DRM¹³⁹ (*Direction du renseignement militaire*). Z poslední kategorie byla aktivní jednotka UCLAT¹⁴⁰ (*Unité de coordination de la lutte anti-terroriste*), která zastávala pozici koordinačního centra boje proti terorismu a byla obsazena zástupci všech bezpečnostních složek, nicméně jednotka byla v roce 2019 rozpuštěna.

Rumunsko – v Rumunsko se v první kategorii uplatňuje kriminální zpravodajství v útvaru zvaném DIICOT¹⁴¹ (*Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism*) a také v policii zařazený centrální útvar pro analýzu informací (*Unitatea Centrală de Analiză a Informațiilor*), který má za úkol zejména shromázděné informace zpracovávat a vyhodnocovat¹⁴². V druhé

¹³⁶ *Direction Générale de la Sécurité Intérieure (DGSI)* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.dgsi.interieur.gouv.fr/decouvrir-la-dgsi/nos-missions/our-missions>

¹³⁷ *SCRCGN* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.gendarmerie.interieur.gouv.fr/pjgn/scrcgn>

¹³⁸ *DIRECTION GÉNÉRALE DE LA SÉCURITÉ EXTÉRIEURE* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.dgse.gouv.fr/en/get-to-know-us/who-are-we>

¹³⁹ *Direction du renseignement militaire* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.defense.gouv.fr/drm>

¹⁴⁰ *Unité de coordination de la lutte antiterroriste* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://fr.wikipedia.org/wiki/Unit%C3%A9_de_coordination_de_la_lutte_antiterroriste

¹⁴¹ *DIICOT* [online]. [cit. 2022-08-26]. Dostupné z: <https://www.diicot.ro/>

¹⁴² *Unitatea Centrală de Analiză a Informațiilor* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.politicaromana.ro/ro/politia-romana/unitati-centrale/unitatea-centrala-de-analiza-informatiilor>

kategorii pak kriminální zpravodajství využívají všechny rumunské tajné služby, zejména se jedná o SRI (Serviciul Român de Informații), což je státní civilní kontrarozvědka¹⁴³. Třetí kategorie zahrnuje finanční stráž působící pod ministerstvem financí, lesní stráž ministerstva lesů a vod. Lesní stráž má za úkol bojovat proti nelegální produkci dřeva¹⁴⁴.

Estonsko – v Estonsku se kriminálním zpravodajstvím zabývá zejména celonárodní policie, z bezpečnostních služeb pak KaPo¹⁴⁵ (Kaitsepolitsei amet), což je estonská vnitřní bezpečnostní služba, která obsahuje prvky jak policejní, tak i zpravodajské a je pod správou ministerstva vnitra. Ze zvláštních agentur je pak důležité zmínit složku pod ministerstvem financí, která se zabývá daňovými podvody, gamblingem a celnictvím – MTA¹⁴⁶ (Maksu- ja Tolliamet), neboli daňová a celní správa.

Malta – na Maltě se kriminálním zpravodajstvím zabývá pouze policie, a to policejní složka FCID (Financial Crimes Investigations Department), která se zaměřuje převážně na potírání terorismu a jeho financování, stejně tak jako na boj proti praní špinavých peněz¹⁴⁷.

Bulharsko – v Bulharsku je uváděna pouze státní zpravodajská služba SIA/DAR (State Intelligence Agency/Държавна агенция "Разузнаване")¹⁴⁸.

Česká republika – v ČR je v první kategorii uváděna především Policie ČR a její útvary – Úřad Služby kriminální policie a vyšetřování, Národní protidrogová centrála, Národní centrála proti organizovanému zločinu a také krajské odbory analytiky a obvodní a dílčí skupiny analytiky. V druhé kategorii jsou zařazeny

¹⁴³ *Serviciul Român de Informații* [online]. [cit. 2022-08-26]. Dostupné z: <https://www.sri.ro/mission-vision-values>

¹⁴⁴ *Romania's Government sets up Forest guards to fight against illegal logging* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.romania-insider.com/government-sets-up-forest-guards-fight-illegal-logging>

¹⁴⁵ *General Information: Estonian Internal Security Service* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://kapo.ee/en/content/general-information-0/>

¹⁴⁶ *Estonian Tax and Customs Board* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.emta.ee/en>

¹⁴⁷ *Financial Crimes Investigations Department* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://pulizija.gov.mt/en/police-force/police-sections/Pages/Economic-Crimes-Unit.aspx>

¹⁴⁸ *The State Intelligence Agency (SIA)* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.dar.bg/en>

všechny tři české zpravodajské služby. Ve třetí kategorii uvádí respondent Finanční analytický úřad a Celní správu ČR.

Litva – v rámci policejní struktury se kriminální zpravodajství uplatňuje u útvarů litevské policie, které se zabývá vyšetřováním organizovaného zločinu, ať už s celostátní nebo regionální působností. Dále je to protikorupční jednotka – Služba speciálního vyšetřování (Special Investigation Service) a také Služba pro vyšetřování finanční kriminality (Financial Crime Investigation Service). Jak policie, tak Služba pro vyšetřování finanční kriminality spadají pod ministerstvo vnitra, u Služby speciálního vyšetřování je zajímavé, že se zodpovídá prezidentu a zároveň parlamentu¹⁴⁹.

Finsko – ve Finsku vidíme použití kriminálního zpravodajství především v první kategorii. Jsou to zpravodajské týmy pracující na útvarech základních, poté je to Společné zpravodajské centrum policie, celní služby a pohraniční stráže, které působí v rámci Národního úřadu pro vyšetřování¹⁵⁰. V rámci Úřadu působí i finanční zpravodajská jednotka Finska. Úřad samotný je hlavním činitelem kriminálního zpravodajství ve Finsku, zabývá se potíráním organizovaného zločinu, kyberkriminality, korupce, ale i násilnou kriminalitou.

Chorvatsko – v Chorvatsku v rámci policie respondent uvádí Analytickou službu kriminálního zpravodajství (Criminal Intelligence Analysis Service) a dále se vojenské zpravodajství využívá ve zpravodajských službách, a to jak v civilní SOA (*Sigurnosno-obavještajna agencija*), tak vojenské VSOA (*Vojna sigurnosno-obavještajna agencija*). Činitelem třetí kategorie je zde Operačně-technické centrum pro sledování telekomunikací (OTC – *Operativno-tehnički centar za nadzor telekomunikacija/The Operational-Technical Centre for Telecommunications Surveillance*), které pro ostatní agentury zajišťuje odposlechy komunikací.¹⁵¹

¹⁴⁹ Lithuania: Policing overview [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://polis.osce.org/country-profiles/lithuania>

¹⁵⁰ National Bureau of Investigation [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://poliisi.fi/en/national-bureau-of-investigation>

¹⁵¹ Security-intelligence system of the Republic of Croatia [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.soa.hr/en/about-us/security-intelligence-system-of-the-republic-of-croatia/>

Kypr – kriminální zpravodajství využívá pouze Oddělení boje s kriminalitou (Crime Combating Department), které je součástí policejního ředitelství země. V oddělení je zařazena samotná Kancelář pro kriminální zpravodajství (Crime Intelligence Office). Oddělení se zabývá prevencí a detekcí vážných případů, které mají regionální přesah či jsou mezinárodní¹⁵².

Belgie – v Belgii je kriminální zpravodajství organizováno především na úrovni lokálních zpravodajských týmů v rámci základních útvarů policie. Dále jsou zpravodajské jednotky v rámci federální policie, především se jedná o Centrální ředitelství v boji proti těžkému a organizovanému zločinu.¹⁵³

Respondent z Irska odpovídá na základní otázku ano, ale na další odpovědi již neodpověděl. Stejně tak respondent z Lotyšska.

3.3.6 Otázka č. 6

Šestá otázka je rozdělena na 3 samostatné podotázky, a proto budou vyhodnoceny všechny tyto tři podotázky samostatně.

Podotázka první se ptá, zda jsou zpravodajské služby v daném státu organizované ve struktuře policie či složek vymáhajících právo, tudíž složek s výkonnými pravomocemi.

Tabulka č. 7 – otázka č. 6.1

	Intelligence services organized within the structure of the Police / Law Enforcement Agencies?
ANO (12)	Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Estonsko, Itálie, Polsko, Lotyšsko, Francie, Irsko, Malta, Bulharsko a Rumunsko
NE (4)	Belgie, Česká republika, Finsko a Litva

Dvě třetiny států má určité zpravodajské služby i uvnitř struktury národní policie, pouze 4 státy (Česká republika, Finsko, Rumunsko a Belgie) takto organizované zpravodajské služby nemá. Pro uvedení pár příkladů ze zemí, které

¹⁵² Crime Combating Department [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/859B4E234F5B6F64C22584000041D655?OpenDocument>

¹⁵³ Zentraldirektion der Bekämpfung der schweren und organisierten Kriminalität [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.polizei.be/5998/de/uber-uns/kriminalpolizei/zentraldirektion-der-bekaempfung-der-schweren-und-organisierten>

takovéto policejní útvary mají, můžeme jmenovat např. Itálii a její již zmíněnou GdF – Guarda di Finanza.

Druhá podotázka zjišťuje, zda jsou zpravodajské služby v daném státu organizované mimo struktury policie či složek vymáhajících právo.

Tabulka č. 8 – otázka č. 6.2

	Intelligence services organized out of Police / Law Enforcement Agencies structure
ANO (16)	Belgie, Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Estonsko, Itálie, Finsko, Polsko, Česká republika, Lotyšsko, Francie, Irsko, Malta, Litva, Bulharsko a Rumunsko
NE (0)	

Tato podotázka jasně ukazuje, že rozdělení zpravodajských a policejních služeb je v demokratických zemích standardním požadavkem.

Třetí podotázka se zabývá oprávněními zpravodajských služeb daných zemí otázkou, zda disponují výkonnými pravomocemi jako má policie, jako je například omezování na osobní svobodně.

Tabulka č. 9 – otázka č. 6.3

	Intelligence services of your country have legal (police) authority / power (eg. to arrest on its own, without Police)
ANO (7)	Estonsko, Finsko, Polsko, Česká republika, Francie, Irsko a Malta
NE (9)	Itálie, Španělsko, Belgie, Chorvatsko, Kypr, Rumunsko, Litva, Bulharsko a Lotyšsko

Sedm zkoumaných států vybavuje svoje zpravodajské služby výkonnými pravomocemi, aniž by musela být přítomná policie. Autor v rozdělení zemí nespatřuje žádný historický či geografický klíč, a proto předpokládá, že v této otázce se jedná plně o místní zvyklosti v jednotlivých státech. Zároveň autor musí podotknout, že ačkoli respondent za Českou republiku zde odpověděl ANO, tak dle dikce otázky je zjevné, že odpověď by měla být NE.

3.3.7 Otázka č. 7

Sedmá otázka směřuje na to, zda v dané zemi probíhá využívání zpravodajských či operativně pátracích prostředků (a to zejména např. použití agenta, použití informátora, zadržení a prověřování korespondence, sledování, předstíraný převod, odposlech atd.).

Tabulka č. 10 – otázka č. 7

	Intelligence / operative means are legally authorized in your respektive country?
ANO (16)	Belgie, Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Estonsko, Itálie, Finsko, Polsko, Česká republika, Lotyšsko, Francie, Irsko, Malta, Litva, Bulharsko a Rumunsko
NE (0)	

Ve všech zkoumaných státech se zpravodajské či operativně pátrací prostředky používají, i když se může lišit jejich podoba a ne všechny druhy operativně pátracích prostředků jsou využívány všude stejně.

3.3.8 Otázka č. 8

Tato otázka se ptá na to, zda je v dané zemi možné použít informace získané pomocí zpravodajských nebo operativně pátracích prostředků jako důkazy u soudů v trestních řízeních. Tato otázka poskytuje 3 možné odpovědi – Ano, je takový způsob důkazu možné bez výjimek použít u soudu, Ne – není vůbec možné použít takhle získaný důkaz a částečně, kdy je možné takový důkaz použít pouze někdy, většinou v zákonem daných situacích, např., pokud se jedná o závažnou trestnou činnost nebo pokud se ho dopustil pachatel se zvláštním postavením.

Tabulka č. 11 – otázka č. 8

	Using of information gained by intelligence / operative means for criminal proceedings (trial)?
ANO (5)	Belgie, Španělsko, Chorvatsko, Kypr a Estonsko
Částečně (9)	Itálie, Finsko, Polsko, Česká republika, Lotyšsko, Francie, Irsko, Malta a Litva
NE (2)	Bulharsko a Rumunsko

Z výsledků této otázky je patrné, že situace ve většině zemích je taková, že užití informací získaných pomocí zpravodajských nebo operativně pátracích prostředků mohou být částečně použity při trestním řízení před soudem, avšak jejich použití má určité limitace. V Itálii se takto získaný důkaz dá použít při vyšetřování neomezeně, ale současně jeho použití při soudním líčení je velmi omezeno v závislosti na situaci, kdy se jedná o jediný použitelný důkaz. Ve Španělsku je možné použít jako důkaz i sledování osoby, avšak pouze pokud tak je předem schváleno soudním orgánem. Ve Finsku se používají operativně pátrací prostředky zejména za účelem analýzy a jejich použití jako důkazního prostředku je také poměrně náročné.

Pět států pak povoluje použití těchto informací zcela bez omezení, jedná se o Belgii, Španělsko, Chorvatsko, Kypr a Estonsko. Naopak dvě země (Bulharsko a Rumunsko) použití takto získaných důkazů v trestním řízení vůbec nepřipouští. Autor vyslovuje domněnku, že to je z toho důvodu, že obě tyto země mají historicky špatnou zkušenost s tímto druhem důkazů, obě země měly za komunistického režimu velmi silné represivní tajné služby a policii, která často důkazy pro uložení trestu sama vytvořila a je proto velmi pravděpodobné, že zákonodárci se v těchto zemích chtějí proto tomuto způsobu využití informací vyvarovat.

3.3.9 Otázka č. 9

Devátá otázka zjišťuje existenci jednotného útvaru nebo jednotky, která by měla na starosti shromažďování a vyhodnocování dat a informací získaných policií či dalšími jednotkami zajišťujících vymáhání práva. Druhá otevřená část prosí respondenty o uvedení takového útvaru, pokud v dané zemi existuje.

Tabulka č. 12 – otázka č. 9

	Do you have the central hub (unit, HQ) handling Police / Law Enforcement Agencies data and information?
ANO (8)	Irsko, Itálie, Španělsko, Bulharsko, Rumunsko, Malta, Finsko a Litva
NE (8)	Polsko, Česká republika, Lotyšsko, Francie, Belgie, Kypr, Chorvatsko a Estonsko

Z výsledků vyplývá, že polovina států takový útvar má a polovina nemá. V Irsku má tamní policie, která se nazývá Gardaí, speciální centrální útvar na sběr a analýzu dat – takzvaný GSAS (The Garda Síochána Analysis Service). Tento útvar byl založen v roce 2007 a je odborným centrem pro přeměnu dat z interních a externích zdrojů na konkrétní které přímo podporují vyšetřování. Analytici GSAS jsou přímo zapojeni jako součást vyšetřovacích týmů.¹⁵⁴ V Itálii tuto úlohu plní již dříve popsaná Guardia di Finanza a to konkrétně v rámci jejího velitelství. Ve Španělsku se sběrem dat a informací zabývá policejní centrální orgán se zkratkou UCO – Unidad Central Operativa. Tento orgán je součástí národní policie a jedním z jeho mnoha úkolů je právě i sběr a vyhodnocování dat.¹⁵⁵ V Rumunsko se touto činností zabývá Generální ředitelství pro operativní management. Respondent z ČR pouze vyjadřuje vůli, s tím, že by měl vzniknout útvar centrální analytiky. Informace o ostatních zemích nebyly v dotaznících vyplněny.

3.3.10 Otázka č. 10

Otázka č. 10 směřuje na existenci centrálního útvaru, který by zajišťoval využívání zpravodajských nebo operativně pátracích prostředků pro ostatní bezpečnostní složky. Druhá otevřená část prosí respondenty o uvedení takového útvaru, pokud v dané zemi existuje.

Tabulka č. 13 – otázka č. 10

	Do you have the central hub (unit, HQ) handling Police / Law Enforcement Agencies intelligence / operative means?
ANO (7)	Irsko, Itálie, Bulharsko, Estonsko, Chorvatsko, Malta a Litva
NE (9)	Polsko, Španělsko, Finsko, Lotyšsko, Česká republika, Francie, Belgie, Kypr a Rumunsko

Z odpovědí vyplývá, že větší část zemí takový útvar nemá. Irsko jako takový útvar uvádí *National Criminal Intelligence Unit*, Itálie již zmiňovanou Guardia di Finanza a to konkrétně její velitelství.

¹⁵⁴ *The Garda Síochána Analysis Service* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.garda.ie/en/about-us/our-departments/garda-siochana-analysis-service/>

¹⁵⁵ *Unidad Central Operativa UCO* [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://intelpage.info/unidad-central-operativa-uco.html>

3.3.11 Otázka č. 11

Tato otázka se ptá, zda v zemi existuje právní předpis nebo zákon, který upravuje a omezuje užití operativně pátracích prostředků a zpravodajských prostředků. Dále prosí dotazované o uvedení konkrétních právních předpisů.

Tabulka č. 14 – otázka č. 11

	Do you have the specific act / law regulating the usage of intelligence / operative means (for police / law enforcement agencies / intelligence services)?
ANO (8)	Finsko, Estonsko, Chorvatsko, Francie, Itálie, Irsko, Lotyšsko a Španělsko
NE (8)	Polsko, Bulharsko, Belgie, Kypr, Rumunsko, Malta, Litva a Česká republika

Z tabulky je patrné, že přesně polovina ze zkoumaných států nemá žádný specifický zákon, který by upravoval užití operativně pátracích prostředků. Naopak zbylých 8 států však takový zákon má, u některých z těchto osmi zemí jsou uvedeny i konkrétní právní předpisy.

Ve Finsku se jedná o 3 právní předpisy, a to konkrétně o zákon č. 806/2011, o donucovacích prostředích¹⁵⁶, (Pakkokeinolaki¹⁵⁷), účinný od orku 2014. Druhým je zákon č. 872/2011, o Policii.¹⁵⁸ Třetím je pak nařízení vlády č. 122/2014 O předběžném vyšetřování, donucovacích opatřeních a získávání utajovaných skutečností (*Valtioneuvoston asetus esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta*).¹⁵⁹ V Estonsku se jedná o dva právní předpisy, a to zejména o zákon s označením RT I 2003, 27, 166, což je estonský trestní řád (Kriminaalmenetluse seadustik),¹⁶⁰ který upravuje celé trestní řízení jako u nás a

¹⁵⁶ Coercive Measures Act of Finland as of 2013 [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://sherloc.unodc.org/cld/uploads/res/document/fin/2004/coercive-measures-act-of-finland-as-of-2013_html/coercive_Measures_act_of_Finland_as_of_2013.pdf

¹⁵⁷ Pakkokeinolaki [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/kumotut/1987/19870450>

¹⁵⁸ Police Act [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2011/en20110872_20131168.pdf

¹⁵⁹ Valtioneuvoston asetus esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta [online]. [cit. 2022-08-27]. Dostupné z: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140122>

¹⁶⁰ Code of Criminal Procedure [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/530102013093/consolidate>

dále pak zákon s označením RT I 2009, 26, 159, neboli Zákon o Policii a pohraniční stráži (*Politsei ja piirivalve seadus*).¹⁶¹ V Chorvatsku se jedná o chorvatský trestní zákoník z roku 2012 (*Zakon o kaznenom postupku*), kdy užití operativně pátracích prostředků je upraveno paragrafy 332, 333 a 334.¹⁶² Ve Španělsku se touto problematikou zabývá trestní řád z roku 1882 v současném znění (*Ley de Enjuiciamiento Criminal*).¹⁶³ Ve Francii se pak jedná o zákon č. 2015-912 ze dne 24. července 2015, O zpravodajských službách (*Loi n° 2015-912 du 24 juillet 2015 relative au renseignement*), který podrobně upravuje použití zpravodajských prostředků.¹⁶⁴ Itálie upravuje tyto otázky svým trestním řádem (*Codice di Procedura Penale*)¹⁶⁵, ale také trestním zákoníkem (*Codice penale*).¹⁶⁶ V ostatních zemích (Irsko a Lotyšsko) nebyly právní předpisy uvedeny, pouze že v daných zemích existují.

3.3.12 Otázka č. 12

Předposlední otázka dotazníku se respondentů ptá na to, zda je v jejich zemi centrální analytický policejní útvar, který disponuje analytickými nástroji a který by vyhodnocoval a poskytoval informace. Otázka se také ptá na to, zda tento útvar operuje na úrovni strategické, operační nebo taktické, kdy je možné že určité státy budou mít jenom některé ze tří možností.

Tabulka č. 15 – otázka č. 12

	Do you have the central analytical police / Law Enforcement Agencies body (unit, HQ) providing analytical products?
	If YES on which level? Strategic (S), operational (O), tactical (T)

¹⁶¹ Police and Border Guard Act [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/511112019003/consolidate>

¹⁶² Criminal Procedure Act [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: http://www.vsrh.hr/CustomPages/Static/HRV/Files/Legislation_Criminal-Procedure-Act.pdf

¹⁶³ Real Decreto de 14 de septiembre de 1882 por el que se aprueba la Ley de Enjuiciamiento Criminal [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.boe.es/buscar/pdf/1882/BOE-A-1882-6036-consolidado.pdf>

¹⁶⁴ LOI n° 2015-912 du 24 juillet 2015 relative au renseignement [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/dossierlegislatif/JORFDOLE000030375694/>

¹⁶⁵ Codice di Procedura Penale 2022 [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2014/10/30/codice-di-procedura-penale>

¹⁶⁶ Codice penale 2022 [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2014/10/30/codice-penale>

ANO (13)	(S + O + T, všechny 3 úrovně), počet států (5): Litva, Estonsko, Španělsko, Itálie a Irsko
	(S – pouze strategická úroveň): počet států (3): Malta, Francie a Bulharsko
	(T – pouze taktická úroveň), počet států (2): Kypr a Finsko
	(O + T –taktická a operační úroveň), počet států (1): Rumunsko
	(O – pouze operativní úroveň), počet států (2): Chorvatsko, Česká republika
NE (3)	Polsko, Belgie, Lotyšsko

Z výsledku nám vyplývá, že 12 zkoumaných států má policejní centrální analytický útvar, a z toho 5 států ho má na všech třech úrovních, 3 státy pak pouze na strategické, dva státy pouze na taktické, Rumunsko má centrální policejní útvar operující na taktické a operační úrovni. Chorvatsko a Česká republika mají pouze na operativní úrovni. V případě České republiky se jedná o Úřad Služby kriminální policie a vyšetřování. Čtyři státy včetně Belgie a Polska pak žádný takový policejní útvar nemají.

3.3.13 Otázka č. 13

Poslední otázka zjišťovala, zda je v daném státě centrální koordinační nebo analytický úřad, který by zpracovával informace jak od policie, tak i od zpravodajských služeb. Součástí otázky bylo také to, jestli pokud v dané zemi takový úřad existuje, zda je jeho práce pouze koordinační funkce, nebo i vyhodnocování a analýza dat.

Tabulka č. 16 – otázka č. 13

	Do you have the central coordination and / or analytical body for information coming from Police / Law Enforcement Agencies and Intelligence Services If YES the task is – Analysis, Coordination, Both
ANO (9)	(analytická i koordinační činnost) počet států (8): Irsko, Itálie, Španělsko, Bulharsko, Francie, Estonsko, Finsko a Litva

	(pouze koordinační) počet států (1): Česká republika
NE (7)	počet států (7): Polsko, Belgie, Lotyšsko, Chorvatsko, Kypr, Rumunsko, Malta

Z výsledků otázky je patrné, že národní centrální koordinační a/nebo analytický úřad má pouze 56 % zkoumaných států, z toho naprostá většina však má úřad, který provádí nejen koordinační činnost, ale i analytickou. Pouze Česká republika má Výbor pro zpravodajskou činnost¹⁶⁷, který byl zřízen v roce 2000 a který je pracovním orgánem Bezpečnostní rady státu. Nicméně 44 % zkoumaných států, převážně pak těch menších a z postsovětského prostoru, žádný centrální úřad nemá.

3.3.14 Shrnutí

Na začátku praktické části autor vyslovil dvě hypotézy. První z nich zněla, že ve většině zkoumaných států jsou využívány metody kriminálního zpravodajství a užití operativně pátracích prostředků při potírání závažné trestné činnosti. Tato hypotéza se prokázala jako pravdivá, jelikož z analýzy dotazníkového šetření 16 zemí EU vyplývá, že všechny zkoumané země tyto metody využívají. Míra, zákonného zmocnění a užití v trestním řízení jsou však v každé zemi velmi různorodé, a tudíž zde nevidíme žádný jednotný evropský způsob.

Druhá hypotéza zněla následně: Ve většině zkoumaných států se metody kriminálního zpravodajství a užití operativně pátracích prostředků při potírání závažné trestné činnosti používají napříč bezpečnostními orgány. I tato hypotéza se ukázala jako pravdivá, kdy můžeme pozorovat obecný trend, že čím větší země, tím má logicky více orgánů, které dané prostředky používají. Jak také vyplývá z analýzy, západní země mají většinově více specializovaných útvarů a větší použití operativně-pátracích prostředků, zatímco v post-komunistických zemích je stále poměrně velká nedůvěra v podílení se zpravodajských služeb na trestním řízení.

¹⁶⁷ Výbor pro zpravodajskou činnost [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/brs/pracovni-vybory/zpravodajska-cinnost/vybor-pro-zpravodajskou-cinnost-3858/>

ZÁVĚR

Tato diplomová práce měla za cíl objasnit pojem kriminálního zpravodajství jak z mezinárodního, tak i z českého pohledu a obsáhnout základní tématiku modelů kriminálního zpravodajství, jejich uplatnění, a především české nástroje kriminálního zpravodajství. Dále tato práce představila modely policejní práce jako východisko pro kriminální zpravodajství a v neposlední řadě došlo k analýze dotazníkového šetření zabývajícího se danou problematikou v zemích EU.

Kriminální zpravodajství je rostoucí fenomén, ale pořad do jisté míry abstraktní a bez jednotné definice. Můžeme říci, že se jedná především o aplikaci zpravodajského cyklu na oblast potírání kriminality, kdy jsou nastaveny struktury získávání, analyzování a distribuce zpravodajských kriminálních informací, které umožňují působit v předpolí zločinu a úspěšně nejenom odhalovat a vyšetřovat zločiny, ale také jim předcházet. Také představuje manažerský rámec, jak správně řídit a alokovat síly a prostředky, aby byly využívány efektivně a hospodárně.

Záleží tedy, jak každý jednotlivý stát ke kriminálnímu zpravodajství přistoupí. To je ovšem ovlivněno mnoha faktory – historickým vývojem státu, obsahem právního rádu, organizací policejních, bezpečnostních a zpravodajských služeb a také občanskou společností, která hodnotí, do jaké míry je ochotna připustit omezování základních práv a svobod za cenu vyššího bezpečí. V některých státech vidíme koncepční přístup ke kriminálnímu zpravodajství, kdy dochází k vývoji a implementaci vlastního modelu, další státy si vybírají jednotlivé formy či metody a uplatňují je, a jiné státy ke kriminálnímu zpravodajství nepřistupují prakticky nijak. První koncepční přístup znamenal Národní zpravodajský model, který byl představen ve Spojeném království a nastavil tří úrovňovou strukturu pracující s čtyřmi základními komponenty modelu.

Výše zmiňovanou roztroušenost se pokusila sjednotit Evropská unie, kdy organizace Europol rozvinula z politického zadání předsednictví Velké Británie model označovaný jako Evropský model kriminálního zpravodajství, který byl postaven na základech právě britského modelu. Ovšem nezájem členských států o tento model, odpor ke sdílení informací a malé nasazení jednotlivých policejních útvarů členských států pohřbily Evropský model. Až změna přístupu a převedení politické odpovědnosti za tuto oblast na výbor COSI znamenal obnovení

strukturované spolupráce formou definice cyklu politik EU, které se na základě analýz soustředí na jednotlivé druhy trestné činnosti ohrožující Evropskou unii a její členy.

Český pohled na kriminální zpravodajství je neucelený a nekoncepční, k samotnému pojmu Policie ČR nezaujímá prakticky žádné stanovisko, nicméně některé dílčí kroky probíhají, jako například vznik centrální analytiky a také zapojení celostátních útvarů do EMPACT projektů. Samotné kriminální zpravodajství není nijak zavedené ani v českých právních normách, nicméně můžeme naleznout instituty, které naplňují činnosti kriminálního zpravodajství. Prostředky operativně pátrací činnosti ovšem představují pouze jednu z množin kriminálního zpravodajství, kdy operativně pátrací činnost představuje především metody, jak získávat informace o trestné činnosti a k trestnímu řízení, ovšem nepředstavuje ucelený celek nakládání s informacemi, jako je kriminální zpravodajství.

Praktická část stanovila hypotézy týkající se užití kriminálního zpravodajství a užití operativně pátracích při potírání závažné trestné činnosti v jednotlivých státech a poté napříč bezpečnostními orgány daných států. Obě hypotézy byly analýzou dotazníkového šetření vykonaného v 16 státech Evropské unie potvrzeny.

Použitá literatura

Monografie

ANDERSON, Richard, ed. Intelligence-Led Policing: a British Perspective. In: SMITH, Angus. *International Perspectives on Policing in the 21st Century*. International Association of Law Enforcement Intelligence Analysts, 1997.

BLAŽEK, Pavel. *Krach: temné pozadí Kubiceho aféry*. Brno: Jota, 2009. Literatura faktu a military. ISBN 9788072176779.

BRAGA, Anthony. *PROBLEM-ORIENTED POLICING AND CRIME PREVENTION*. 2nd edition. Lynne Rienner Publishers, 2008. ISBN 978-1-881798-78-1.

BULLOCK, Karen a Nick TELLEY, ed. Problem-oriented policing: the concept, implementation and impact in the UK and USA. In: BULLOCK, Karen a Nick TELLEY. *Crime Reduction and Problem-oriented Policing*. Routledge, 2012, s. 1-20. ISBN 978-0415627610.

CLARKE, Ronald V. a John E. ECK. *Crime Analysis for Problem Solvers in 60 Small Steps*. Washington, D.C.: Office of Community Oriented Policing Services, 2009. ISBN 1-932582-52-5.

Criminal Intelligence: Manual. Ljubljana: DCAF Ljubljana, 2014

DVORÁK, Vratislav a Martin KLOUBEK. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definících a schématech*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2011. ISBN 9788072513512.

ECK, J.; SPELMAN, W.: Problem-solving: problem-oriented policing in Newport News, 1987

GOLDSTEIN, Herman. Problem-oriented policing. New York: McGraw-Hill, c1990. ISBN 0-07-023694-1.

HABICH, Lukáš a Martin KLOUBEK. *Činnost policejních služeb: stav k 1.6.2019*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019. ISBN 9788072514816.

JAMES, Adrian. *Examining Intelligence-Led Policing* [online]. London: Palgrave Macmillan UK, 2013 [cit. 2022-08-14]. ISBN 978-1-349-45551-5. Dostupné z: doi:10.1057/9781137307378.

JOHN, Tim a Mike MAGUIRE. Criminal intelligence and the National Intelligence Model. In: NEWBURN, Tim, Tom WILLIAMSON a Alan WRIGHT. *Handbook of Criminal Investigation*. Abingdon: Willan Publishing, 2007, s. 199-226. ISBN 978-1-84392-188-2.

MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva*. Přeložil Lubomír UHLÍŘ. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-0-9.

MICHÁLEK, Luděk, Ladislav POKORNÝ, Jozef STIERANKA, Michal MARKO a Adrián VAŠKO. *Zpravodajské služby a zpravodajská činnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-725-9.

MICHÁLEK, Luděk. Kriminální zpravodajství jako nástroj kontroly trestné činnosti a zajišťování vnitřní bezpečnosti. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2020. ISBN 9788072515066.

MICHÁLEK, Luděk. *Zpravodajství a zpravodajské služby*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-428-2.

PETERSON, Marilyn. *Intelligence-Led Policing: The New Intelligence Architecture*. U.S. Department of Justice, 2005.

POKORNÝ, L., CHROBÁK, J., FLIEGEL, M. Zákon o zpravodajských službách České republiky: Zákon o Bezpečnostní informační službě ; Zákon o Vojenském zpravodajství : komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075523785.

RATCLIFFE, Jerry. *Strategic Thinking in Criminal Intelligence*. 2nd edition. Federation Press, 2009. ISBN 978-1862877344.

RATCLIFFE, Jerry. *Intelligence-led policing*. Cullompton, Devon: Willan, 2008. ISBN 978-1-84392-339-8.

RATCLIFFE, Jerry. *Intelligence-led policing*. Second Edition. New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2016. ISBN 9781138859012.

REINER, Robert. *In praise of fire brigade policing: Contra common sense conceptions of the police role*. The Howard League for Penal Reform, 2012. ISBN 978-1-905994-38-0.

REISIG, Michael Dean a Robert J. KANE. *The Oxford handbook of police and policing*. New York: Oxford University Press, [2014]. ISBN 978-0199843886

STIERANKA, Jozef a Michal MARKO. *Kriminálne spravodajstvo*. Bratislav: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 9788057101239.

VANGELI, Benedikt. Zákon o Policii České republiky: komentář. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 9788074005435.

Časopisecké články

ANDERLE, Jan a Milan KNÝ. Moudrost poznání: Řízení znalostí ke criminal intelligence. *Bezpečnostní teorie a praxe*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010, (3), 23-35. ISSN 1801-8211

GRUSZCZAK, Artur. Criminal Intelligence in the EU: A Non-state Response to Organized Crime. *Intelligence Security in the European Union* [online]. London: Palgrave Macmillan UK, 2016, 2016-08-06, 2(1), 173-198 [cit. 2022-08-15]. ISBN 978-1-137-45511-6. ISSN 1752-4512. Dostupné z: doi:10.1057/978-1-137-45512-3_7.

GRUSZCZAK, Artur. The EU Criminal Intelligence Model: problems and issues. In: BANACH-GUTIEREZ, Joanna Beata a Christopher HARDING. *EU Criminal Law and Policy: Values, Principles and Methods*. Routledge, 2017, s. 149-167. ISBN 978-1-138-91488-9.

HRINKO, Michal, ed. Community policing v praxi českých policistů. In: TOŠOVSKÝ, Michal, Ondřej SKALNÍK, Martin HRINKO a Daniela JASOVSKÁ. *Čtení o community policing* [online]. Otevřená společnost, o.p.s. – Centrum ProPolice, 2010, s. 11-23 [cit. 2022-08-15]. ISBN 978-80-87110-20-1. Dostupné z: <https://www.otevrenaspolecnost.cz/knihovna/1279-cteni-o-community-policing-2010>

KLOUBEK, Martin, Luděk MICHÁLEK a Ladislav POKORNÝ. Prostředky operativně pátrací a zpravodajské činnosti v podmírkách České republiky. In: STIERANKA, Jozef a Michal MARKO. *Aktuálne otázky aplikácie kriminálneho spravodajstva v kontexte nových trendov v Európskej unii*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2018, s. 86-105. ISBN 978-80-8054-760-8.

KREJČÍKOVÁ, Kateřina. Porada nejvyšší státní zástupkyně s vrchními a krajskými zástupci. *Státní zastupitelství*. 2009, 7(1), 40-43.

POKORNÝ, Ladislav. K rozlišení zpravodajství a kriminálního zpravodajství. *Kriminalistika*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2014, 47(1). ISSN 1210-9150

SYPECKÝ, Jiří. POLICIE & INTERNET (ANEB KRIMINÁLNÍ ZPRAVODAJSTVÍ NA INTERNETU). *BULLETIN NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY*. 2015, (2), 46-52. ISSN 1211-8834.

ŠEBEK, Vladimir. The road towards a european criminal intelligence model – ECIM. *Strani pravni život* [online]. 2015, (4) [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.stranipravnizivot.rs/index.php/SPZ/article/download/154/153/>

Konferenční příspěvky

DVOŘÁK, Jan. Kriminální zpravodajství: nástin definice. In: FRYŠTÁK, Marek, Dominik FOJT, Marcela LUKÁŠOVÁ, Zdeněk Jiří SKUPIN a Michal JANOVEC. COFOLA 2018 Část VI. – Permanentní reforma trestního řízení (konceptní a nekonceptní změny na půdě trestního práva procesního) [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2018, s. 41-57 [cit. 2022-08-15]. ISBN 978-80-210-9070-5. Dostupné z: <https://is.muni.cz/publication/1464396/cofola2018-06.pdf>

KLOUBEK, Martin a Luděk MICHÁLEK. Prostředky operativně pátrací činnosti a specifické prostředky získávání informací v oblasti organizované kriminality: Aktuální změny v právní úpravě České republiky. In: JAGNEŠÁK, Jakub a Adrián VAŠKO. ORGANIZOVANÝ ZLOČIN V STREDOEURÓPSKOM REGIÓNE – „*Pozícia a rola kriminálneho spravodajstva v systéme identifikácie aktivít kriminálnych skupín*“: *Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislavе, 2019, s. 77-94. ISBN 978-80-8054-829-2.

Zákonná úprava

Zákon č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 141/1961 Sb., Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád)

Zákon č. 153/1994 Sb., Zákon o zpravodajských službách České republiky

Zákon č. 104/2013 Sb., Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních

Zákon č. 154/1994 Sb., Zákon o bezpečnostní informační službě

Zákon č. 17/2012 Sb., Zákon o Celní správě České republiky

Zákon č. 171/1993 Z. z., zákon Národnej rady Slovenskej republiky o Policajnom zbere

Zákon č. 253/2008 Sb., Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Zákon č. 278/2008 Sb., Zákon o Policii České republiky

Zákon č. 289/2005 Sb., Zákon o Vojenském zpravodajství

Zákon č. 300/2013 Sb., Zákon o Vojenské policii

Zákon č. 341/2011 Sb., Zákon o Generální inspekci bezpečnostních sborů

Zákon č. 361/2003 Sb., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Zákon č. 367/1990 Sb., Zákon o obcích (obecní zřízení) – neplatný

Zákon č. 555/1992 Sb., Zákon ČNR o Vězeňské a justiční stráži České republiky

Smlouva o fungování Evropské unie

Elektronické zdroje

Audit národní bezpečnosti [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/audit-narodni-bezpecnosti>

BRADY, H. Europol and the European Criminal Intelligence Model: A Non-state Response to Organized Crime. *Policing* [online]. 2008, 2(1), 103-109 [cit. 2022-08-15]. ISSN 1752-4512. Dostupné z: doi:10.1093/police/pan014“

CARTER, David. Law Enforcement Intelligence: A Guide for State, Local, and Tribal Law Enforcement Agencies[online]. U.S. Department of Justice, 2009, s. 80. [cit. 15.8.2022]. Dostupné z: www.ialeia.org/docs/CARTER_Intelligence_Guide_2d.pdf.

Code of Criminal Procedure [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/530102013093/consolide>

Codice di Procedura Penale 2022 [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2014/10/30/codice-di-procedura-penale>

Codice penale 2022 [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2014/10/30/codice-penale>

Coercive Measures Act of Finland as of 2013 [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://sherloc.unodc.org/cld/uploads/res/document/fin/2004/coercive-measures-act-of-finland-as-of-2013_html/coercive_Measures_act_of_Finland_as_of_2013.pdf

Comisaría General de Policía Judicial [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://www.policia.es/_es/tupolicia_conocenos_estructura_dao_cgpoliciajudicial.php

Community Policing Defined [online]. U.S. Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services [cit. 2022-08-15]. ISBN 978-1-935676-06-5. Dostupné z: <https://cops.usdoj.gov/RIC/Publications/cops-p157-pub.pdf>

Crime Combating Department [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/859B4E234F5B6F64C22584000041D655?OpenDocument>

Criminal Intelligence: Manual for Managers [online]. Publishing and Library Section, United Nations Office at Vienna, 2011 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://www.unodc.org/documents/organized-crime/Law Enforcement/Criminal_Intelligence_for_Managers.pdf

Criminal Procedure Act [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: http://www.vsrh.hr/CustomPages/Static/HRV/Files/Legislation__Criminal-Procedure-Act.pdf

Česko má od pátku nový elitní policejní útvar. Zaměří se na boj proti terorismu a kyberkriminalitě. *Irozhlas.cz* [online]. 15. 07. 2022 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/organizovany-zlochin-terorismus-kyberkriminalita-ncoz-policie_2207151121_jca

DII/COT [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.diicot.ro/>

Direction du renseignement militaire [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.defense.gouv.fr/drm>

DIRECTION GÉNÉRALE DE LA SÉCURITÉ EXTÉRIEURE [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.dgse.gouv.fr/en/get-to-know-us/who-are-we>

Direction Générale de la Sécurité Intérieure (DGSI) [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.dgsi.interieur.gouv.fr/decouvrir-la-dgsi/nos-missions/our-missions>

Estonian Tax and Customs Board [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.emta.ee/en>

Financial Crimes Investigations Department [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://pulizija.gov.mt/en/police-force/police-sections/Pages/Economic-Crimes-Unit.aspx>

General Information: Estonian Internal Security Service [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://kapo.ee/en/content/general-information-0/>

Haagský program: Posílení svobody, bezpečnosti a práva v Evropské unii [online]. 2004 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/agenda-eu-na-mv-vicelety-program-pro-oblast-spravedlnosti-a-vnitrnich-veci.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

Historie NPC [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpv-historie.aspx>

Intelligence Center for Counter-Terrorism and Organized Crime [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Intelligence_Center_for_Counter-Terrorism_and_Organized_Crime

Interpelace PhDr. Pavla Žáčka, Ph.D. ve věci "Změny v Policii ČR a provádění lustrace [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=170913>

Italy [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.interpol.int/fr/Qui-nous-sommes/Les-pays-membres/Europe/Italie>

JEROME, Barlatier. Criminal Investigation and Criminal Intelligence: Example of Adaptation in the Prevention and Repression of Cybercrime. *Risks* [online]. 2020, 8(3) [cit. 2022-08-15]. ISSN 2227-9091. Dostupné z: doi:10.3390/risks8030099

Justice and Home Affairs Informal [online]. 2004 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20081027091446/http://www.eu2005.gov.uk/servlet/Front?pagename=OpenMarket/Xcelerate>ShowPage&c=Page&cid=1107293391098&a=Karticle&aid=1115136955496>

Kancelář náměstka policejního prezidenta pro SKPV [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kancelar-namestka-policejniho-prezidenta-pro-skpv-337387.aspx>

Koncepce rozvoje Policie České republiky do roku 2020 (aktualizace 2017) [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/wp-content/uploads/2017/04/Koncepce-rozvoje-Policie.pdf>.

Koncepce rozvoje Policie ČR do roku 2027 [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/koncepce-rozvoje-policie-cr-do-roku-2027-pdf.aspx>

Kriminální zpravodajství: Zveřejnění podle ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. [online]. 2020 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kriminalni-zpravodajstvi.aspx>

Lithuania: Policing overview [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://polis.osce.org/country-profiles/lithuania>

LOI n° 2015-912 du 24 juillet 2015 relative au renseignement [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/dossierlegislatif/JORFDOLE000030375694/>

Národní schengenský plán 2014 [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/narodni-schengensky-plan-2014.aspx>

National Bureau of Investigation [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://poliisi.fi/en/national-bureau-of-investigation>

Orden INT/28/2013 [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2013-662>
OSCE Guidebook Intelligence-Led Policing [online]. Vídeň: Organization for Security and Co-operation in Europe, 2017 [cit. 2022-07-05]. ISBN 978-3-903128-04-0. Dostupné z: <https://www.osce.org/chairmanship/327476>

Pakkokeinolaki [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/kumotut/1987/19870450>

Peelian principles. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2022 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Peelian_principles

Police Act [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2011/en20110872_20131168.pdf

Police and Border Guard Act [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/511112019003/consolide>

Projekt P1000 [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z:
<https://www.policie.cz/clanek/projekt-p1000-752778.aspx>

Real Decreto de 14 de septiembre de 1882 por el que se aprueba la Ley de Enjuiciamiento Criminal [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z:
<https://www.boe.es/buscar/pdf/1882/BOE-A-1882-6036-consolidado.pdf>

Romania's Government sets up Forest guards to fight against illegal logging [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.romania-insider.com/government-sets-up-forest-guards-fight-illegal-logging>

SCRCGN [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z:
<https://www.gendarmerie.interieur.gouv.fr/pjgn/scrcgn>

Security-intelligence system of the Republic of Croatia [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.soa.hr/en/about-us/security-intelligence-system-of-the-republic-of-croatia/>

SEPBLAC [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.sepblac.es/en/>

Serviciul Român de Informații [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z:
<https://www.sri.ro/mission-vision-values>

Stockholmský program: otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z:
<https://www.mvcr.cz/clanek/agenda-eu-na-mv-vicelety-program-pro-oblasc-spravedlnosti-a-vnitrnich-veci.aspx>

The Garda Síochána Analysis Service [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z:
<https://www.garda.ie/en/about-us/our-departments/garda-siochana-analysis-service/>

The National Intelligence Model [online]. National Criminal Intelligence Service, 2000 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z:
www.intelligenceanalysis.net/National%20Intelligence%20Model.pdf

The State Intelligence Agency (SIA) [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z:
<https://www.dar.bg/en>

Unidad Central Operativa UCO [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z:
<https://intelpage.info/unidad-central-operativa-uco.html>

Unitatea Centrală de Analiză a Informatiilor [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.politiaromana.ro/ro/politia-romana/unitati-centrale/unitatea-centrala-de-analiza-a-informatiilor>

Unité de coordination de la lutte antiterroriste [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: https://fr.wikipedia.org/wiki/Unit%C3%A9_de_coordination_de_la_lutte_antiterroriste

Valtioneuvoston asetus esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140122>

Výbor pro zpravodajskou činnost [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/brs/pracovni-vybory/zpravodajska-cinnost/vybor-pro-zpravodajskou-cinnost-3858/>

Výroční zpráva NCOZ 2021 [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyhodnoceni-cinnosti-vyrocní-zprava-ncoz-2021.aspx>, str. 64.

WEISBURD, David a John E. ECK. What Can Police Do to Reduce Crime, Disorder, and Fear?. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science* [online]. 2004, 593(1), 42-65 [cit. 2022-08-15]. ISSN 0002-7162. Dostupné z: doi:10.1177/0002716203262548

What Is Problem-Oriented Policing? [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://popcenter.asu.edu/content/what-pop>

Závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace: Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a o změně některých zákonů (zákon o Vojenské policii), Dostupné také z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=973&CT1=0>

Zentraldirektion der Bekämpfung der schweren und organisierten Kriminalität [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.polizei.be/5998/de/uberuns/kriminalpolizei/zentraldirektion-der-bekaempfung-der-schweren-und-organisierten>

Zpravodajství Organizační změny služby kriminální policie a vyšetřování [online]. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/organizacni-zmeny-sluzby-kriminalni-policie-a-vysetrovani.aspx>

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Formulář dotazníku

Příloha č. 2 – Vyplněný dotazník ČR

Příloha č. 1 – Formulář dotazníku

CRIMINAL INTELLIGENCE COMPARATION – QUESTIONNAIRE

1. **Country assessed:**

Name of respondent (optional):

E-mail (optional):

Unit, service, HQ:

2. **Criminal Intelligence (CI) term is used in your country intelligence / security / police community:** YES NO

3. **National Criminal Intelligence Model is applied in your country:** YES NO

4. **Intelligence Led Policing concept is applied in your country:** YES NO

5. **Criminal Intelligence organizations / agencies exist in your country (per official tasks, does not matter if the term CI is officially used in your country)** YES NO

If YES, please list below the names of organizations:

- Within the Police / Law Enforcement Agencies structure

- Intelligence services operating in the field of criminal intelligence

- Other government organizations (eg. FIU under the Ministry of Finance)

6. **Intelligence services organized:**

- within the structure of the Police / Law Enforcement Agencies YES NO

If YES, please list below the names of organizations:

- out of Police / Law Enforcement Agencies structure YES NO

If YES, please list below the names of organizations:

- Intelligence services of your country have legal (police) authority / power (eg. to arrest suspects on its own, without Police) YES NO

7. Intelligence / operative means* are legally authorized in your respective country:
YES NO

If YES, please list below the names of organizations and specific means:

- Within the Police / Law Enforcement Agencies structure

- Intelligence services operating in the field of criminal intelligence

- Other government organizations (e.g. financial intelligence unit)

8. Using of information gained by intelligence / operative means* for criminal proceedings (trial) YES Partially / some NO

If YES or Partially / some, please list below which of them can be used in that way:

9. Do you have the central hub (unit, HQ) handling Police / Law Enforcement Agencies data and information? YES NO

If YES, please specify – name, organizational framework, etc.

10. Do you have the central hub (unit, HQ) handling Police / Law Enforcement Agencies intelligence / operative means*? YES NO

If YES, please specify – name, organizational framework, etc.

11. Do you have the specific act / law regulating the usage of intelligence / operative means* (for police / law enforcement agencies / intelligence services? YES NO

If YES, please specify – title and number of act, etc.

12. Do you have the central analytical police / Law Enforcement Agencies body (unit, HQ) providing analytical products? YES NO

If YES on which level STRATEGIC OPERATIONAL TACTICAL

13. Do you have the central coordination and / or analytical body for information coming from Police / Law Enforcement Agencies and Intelligence Services? YES NO

If YES its task is ANALYSIS COORDINATION BOTH

*Examples of intelligence / operative means:

- using of informants	- surveillance	- feigned transfer
- using of agents	- intelligence techniques	- eavesdropping
- control of mail	- provocation	- sting operations
- using of agent provocateur		

Příloha č. 2 – Vyplněný dotazník ČR

ČESKÁ REPUBLIKA

CRIMINAL INTELLIGENCE COMPARISON – QUESTIONNAIRE

109

1. Country assessed: Česká republika
Name of respondent (optional): Vítězslav Kopeček
E-mail (optional): VITEZSLAV.KOPEC@PCR.CZ
Unit, service, HQ: URAD SLOŽKY Kriminalní POLICE A VÝSUDNOSTI

2. Criminal Intelligence (CI) term is used in your country intelligence / security / police community: YES NO

3. National Criminal Intelligence Model is applied in your country: YES NO

4. Intelligence Led Policing concept is applied in your country: YES NO

5. Criminal Intelligence organizations / agencies exist in your country (per official tasks, does not matter if the term CI is officially used in your country) YES NO

If YES, please list below the names of organizations:

- Within the Police / Law Enforcement Agencies structure

PCR - ÚSRRV, MPC, MCOZ

KRIZOVÝ OBOROVÝ ANALYTICKÝ

OBOROVÝ, MÍČOVÝ ANALYTICKÝ

- Intelligence services operating in the field of criminal intelligence

BIS, VZ, VZA

- Other government organizations (eg. FIU under the Ministry of Finance)

FAV, ČELNÍ STRÁŽ

6. Intelligence services organized:

- within the structure of the Police / Law Enforcement Agencies

YES NO

If YES, please list below the names of organizations:

- out of Police / Law Enforcement Agencies structure

YES NO

- Intelligence services of your country have legal (police) authority / power (e.g. to arrest suspects on its own, without Police)

YES NO

7. Intelligence / operative means* are legally authorized in your respective country:

YES NO

If YES, please list below the names of organizations and specific means:

- Within the Police / Law Enforcement Agencies structure

- Intelligence services operating in the field of criminal intelligence

- Other government organizations (e.g. financial intelligence unit)

8. Using of information gained by intelligence / operative means* for criminal proceedings (trial)

YES Partially / some NO

If YES or Partially / some, please list below which of them can be used in that way:

9. Do you have the central hub (unit, HQ) handling Police / Law Enforcement Agencies data and information?

YES NO

If YES, please specify – name, organizational framework, etc.

10. Do you have the central hub (unit, HQ) handling Police / Law Enforcement Agencies intelligence / operative means*?

YES NO

If YES, please specify – name, organizational framework, etc.

SMAO OP INICIATIVA ROKA TAK CESTOVNA ANALYTICKA

11. Do you have the specific act / law regulating the usage of intelligence / operative means* (for police / law enforcement agencies / intelligence services? YES NO

If YES, please specify – title and number of act, etc.

12. Do you have the central analytical police / Law Enforcement Agencies body (unit, HQ) providing analytical products?

If YES on which level

STRATEGIC

OPERATIONAL

TACTICAL

YES NO

ISNAP

13. Do you have the central coordination and / or analytical body for information coming from Police / Law Enforcement Agencies and Intelligence Services?

If YES its task is

ANALYSIS

COORDINATION

BOTH

YES NO

*Examples of intelligence / operative means:

- using of informants	- surveillance	- feigned transfer
- using of agents	- intelligence techniques	- eavesdropping
- control of mail	- provocation	- sting operations
- using of agent provocateur		